

laiškai lietuviams

spalis / october 1983

KAS TA KATEDRA?	289	Juozas Vaišnys, S.J.
MOTERIS — KOVOTOJA	292	Anicetas Tamošaitis, S.J.
SAUGOKITĖS GODUMO	295	Chiara Lubich
LEPANTO PERGALĖ	296	G. K. Chesterton
ŠTAI KODĖL NESIVERŽIAM PRIE TAVĖS, DIEVE	300	Kun. Jonas
SKANDINAVIJOJE	302	J. V.
SIEKIANT DALYVAUTI PALAIMINIMUOSE (III)	306	P. Daugintis, S.J.
NEBŪKITE SUSIRŪPINĘ	313	Sibiro Tremtinė
ARABŲ TURGUS	313	K. P.
AŠ VIENGUNGIS... JI VIENGUNGĖ...	314	Vytautas Kasniūnas
KIEK VIENAS KITAM GALIME PAŽADĖTI	317	Marija Stankus-Saulaitė
TĖVYNĖJE	319	Gediminas Vakarlis
KALBA	321	Juozas Vaišnys, S.J.
ŠVIESA TARP MEDŽIŲ	323	Marija Stankus-Saulaitė
NAUJI LEIDINIAI	323	Red.
TRUMPAI IŠ VISUR	324	J. Pr.

Šis numeris iliustruotas vaizdais iš "Laiškų lietuviams" ekskursijos Skandinavijoje. Viršelio nuotrauka — Algirdo Grigaičio.

LAIŠKAI LIETUVIAMS — Letters to Lithuanians (ISSN 00301-540) is published monthly except July and August, when bimonthly, for \$8.00 a year by Jesuit Fathers of Della Strada, Inc., 2345 West 56th Street, Chicago, IL 60636. Second class postage paid at Chicago, IL and additional mailing offices. **Postmaster:** Send address changes to "Laiškai Lietuviams", 2345 West 56th Street, Chicago, IL 60636.

Laiskai lietuviams

religinės ir tautinės
kultūros žurnalas

1983 / SPALIS - OCTOBER / VOLUME XXXIV, NO. 9

KAS TA KATEDRA?

JUOZAS VAIŠNYS, S.J.

Skaitant arba girdint kalbantis apie Illinois universitete steigiamą Lituanistikos katedrą, galima pastebėti, kad daugeliui yra visai neaišku, kas ta katedra bus, kas joje bus daroma, kokie jos tikslai. Kai kurie mano, kad, įsteigus katedrą, "ten galės mūsų vaikučiai eiti lietuvių kalbos mokytis". Pernai viena ponija, aplankiusi vasarą Lituanistikos seminarą, paklausė: "Kai bus įsteigta katedra, tai šis seminaras nebus reikalingas?" Aš jai atsakiau: "Ne, ponija, įsteigus katedrą, bus reikalingas ir šis seminaras, ir lituanistinės mokyklos, ir svarbiausia lituanistinė mokykla — šeima". Katedros pagrindinis tikslas bus aukštesnės lituanistinės studijos ir moksliniai tyrinėjimai (research), mokslinių veikalų ruošimas. Tam tikslui bus reikalingas prityręs, kompetentingas profesorius. Ne būtina jį turės būti kalbininkas, lietuvių kalbos žinovas; galės būti ir literatas ar istorikas. Tas profesorius rūpinsis, kad atsirastų studentų, siekiančių akademinį laipsnių lituanistikos srityje. Tai pirminis ir pagrindinis katedros tikslas.

Ar yra galimybių tą katedrą įsteigti? Atrodo, kad yra. Žinoma, tai priklausys nuo organizatorių sugebėjimo, nuo lietuvių dosnumo ir nuo to profesoriaus, kuris bus parinktas. Pagal sutartį, iki šių metų rugsėjo 1 dienos turėjo būti universitetui įnešta 200.000 dolerių. Organizatoriams prašant, šis terminas atidėtas iki lapkričio 4 dienos. Iki 200.000 dabar dar šiek tiek trūksta, bet atrodo, kad iki lapkričio 4 dienos bus surinkta. Kai ši suma bus įnešta, tai universitetas pradės ieškoti tinkamo profesoriaus. Žinoma, čia universitetui patarimų suteiks ir katedros organizatoriai, ir kiti kompetentingi asmenys. Nuo profesoriaus parinkimo gali priklausyti ir katedros ateitis. Jeigu jis bus šiam darbui pasiruošęs, uolus, darbštus, pareigingas, tai žmonės katedros steigimą remt, bet jeigu jis neturės pasitikėjimo, tai ir aukos gali sustoti.

Norvegēs ir Norvegija.

Surinkus ir įnešus tuos 200.000 dol., paskui kiekvienais metais reikės įnešti po 100.000, iki susidarys 600.000 suma. Tada universitetas prie tos sumos pridės dar 150.000 dol. ir pinigus investuos. Iš procentų bus mokama alga profesoriumi ir jo sekretorei. Žinoma, reikės kiek palikti ir kitoms išlaidoms.

Jeigu iki nustatyto termino (1987 m.) nebus surinkta ir įnešta reikiamos sumos, tai katedra nebus steigiama, bet galės būti įsteigta profesūra (Professorship). Šiam tikslui užtektų tik 300.000. Iš tos sumos palūkanų profesorius gautų algą ir galėtų dėstyti.

Žinoma, daugumai mūsų tautiečių turbūt nebūtų taip svarbus tas mokslinis darbas, tie lituanistiniai tyrinėjimai, bet lietuvių kalbos ir kitų lituanistinių dalykų dėstymas mūsų jaunimui, studentijai. Ar ką nors bendra katedra gali turėti su lietuvių kalbos dėstymu Illinois universitete? Atrodo, kad gali.

Dabar ten lietuvių kalbą dėsto prof. Marija Stankus-Saulaitė. Jai perimant dėstyti šį kursą, universiteto vadovybė pasakė, kad jis galės būti tęsiamas tik tuo atveju, jei susidarys bent 50 studentų. Tiek studentų nėra, bet kurso neuždaro. Kokia čia gali būti priežastis? Kaip tik priežastis gali būti ta, kad ruošiamasi šiame universitete steigti lituanistikos katedrą.

Kokios gali būti galimybės čia dėstyti lietuvių kalbą, įsteigus katedrą? Gal universitetas ir toliau leis dėstyti šį kursą ir mokės dėstytojui algą, nežiūrint kiek bus studentų. O jeigu nesutiktų, tai gali būti kitokių galimybių. Minėjome, kad iš gautų už įneštą sumą procentų bus mokama alga profesoriumi ir sekretorei. Gal būtų galima surasti tokią sekretorę ar sekretorių, kurie galėtų ne tik sekretoriauti, bet ir dėstyti. O gal užtektų pinigų ir dviem profesoriams, ir sekretorei. Pagaliau gal galėtų dėstyti ir tas pagrindinis profesorius šalia savo mokslinio darbo. Nesvarbu, koks profesorius bus parinktas, bet didelis lietuvių kalbos žinovas jis turbūt nebus. Tokio mes čia, išėivijoje, dabar neturime, išskiriant,

žinoma, prof. P. Joniką, kuris dėl savo amžiaus ir dėl įvairių įsipareigojimų dėstyti nesutiks. Bet dėstyti pirminiam lietuvių kalbos kursui gal ir nebūtina turėti gerą kalbininką. Visos mūsų dabartinės lituanistinės mokyklos yra "vargos mokyklos", tad dėl ko ir šalia tos katedros negalėtų būti lietuvių kalbos "vargos kursas"?

Kai kas mano, kad Jaunimo Centre steigiamas Lituanistikos tyrimo ir studijų centras gali būti konkurentas, gali pakenkti Lituanistikos katedrai. Priešingai — tas tyrimo ir studijų centras galės būti didelė parama katedrai. Jame bus telkiama lietuviškos knygos, žurnalai ir kitokia lituanistinė medžiaga, kuria katedra galės pasinaudoti.

Rugsėjo pradžioje Toronte buvo Lituanistikos Instituto suvažiavimas. Čia ir pasikaitose, ir diskusijose buvo duota daug pavyzdžių, kur iš įvairių universitetų buvo išmestos lietuviškos labai vertingos knygos bei žurnalai. Kai universiteto bibliotekoje pritrūksta vietos arba kai kuriomis knygomis nelabai naudojamosi, po kiek laiko jos išmetamos. Viena ponia pridūrė, kad net ir Kongreso biblioteka Vašingtone panašiai daro. Užtat turėti lituanistinę medžiagą savo rankose yra daug saugiau. Jau kai kurie asmenys yra pažadėję savo turtingas bibliotekas Jaunimo centrui, tad ilgainiui čia gali išsivystyti tikras lietuviškosios kultūros židinytis. Jeigu Jaunimo centre ir pritrūktų vietos, tai visuomet yra konkrečių galimybių jį padidinti.

■ Radijo religinė valandėlė, pavadinta "Views of the News", yra perteikiama per 123 JAV radijo stotis. Ja rūpinasi Catholic Views Broadcasts, Inc., kurios direktorius yra kun. Kenneth Baker, S.J. Šioje pragramoje kalba įvairūs parinkti vyrai ir moterys, savo srities specialistai.

■ Čenstakovoje didžioji aikštė prieš Dievo Motinos šventovę pavadinta Jono Pauliaus II vardu. Tai padaryta komunalinės tarybos sprendimu.

■ Iš Vatikano kardinolas Casaroli per vysk. V. Brizgį atsiuntė popiežiaus Jono Pauliaus II sveikinimą lietuviams, surengusiems Lietuvių dienas Čikagoje.

Dabartiniu metu daugelis moterų ėmė siekti lygybės su vyrais. Mums, vyrams, bent daugeliui, tai keista. Klausiamo save, kodėl moterys, būdamos už vyrus pranašesnės, užsinorėjo tapti su jais lygios: koks išskaičiavimas siekti ne savęs turtinimo, o skurdinimo?

Moteris už vyrą daug kur pranašesnė. Tai matome net kovojime, kuris jau kelintame *Laiškų* numeryje nagrinėjamas kaip esminė žmogaus paskirtis žemėje. Vyras, galima sakyti, kovoja vienu būdu, o moteris — keliais. Tie būdai čia ir bus svarstomi.

Viena, prireikus moteris kovoja kaip *vyrų vedėja*. Vedėja čia suprantama ne šiaip sau kokia, o pačioje fronto ugnyje. O *prireikus* suprastinas ne šioks toks reikalas, bet kai vyrai nebežino ką daryti. Tada išeina moteris kaip jų vadė. Tokių pavyzdžių turime ir šventojoje, ir pasaulietinėje istorijoje. Iš šventosios istorijos žinomiausios yra Debora ir Judita: vienos vadovaujami žydai sumalė kananiečių karo vado Siseros kariuomenę, antros — asirų Holoferno. Iš pasaulietinės istorijos ryškiausias pavyzdys yra Orleano mergelė Joana Arkiėtė.

Prisiminkime Deboros istoriją. Ji mums užrašyta Teisėjų knygos 4-jame ir 5-jame skyriuje. Ta istorija, atpasakota savais žodžiais, yra tokia. Dvidešimt metų kananiečių karalius Jabinas laikė uždėjęs izraelitams ant sprando savo sunkią leteną: naikindamas jų vynuogynus, prievartaudamas moteris, užmušdamas vaikus. Nemaža pačių Izraelio tautos vaikų buvo pasukę stabmeldystės keliais. Svarbiausia dėl to bei kitų nedorybių Viešpats Dievas šalį ir buvo atidavęs į engėjų rankas. Taip slegiamos tautos vadovas buvo tada vyras, vardu Barakas, pats neviltingai prislėgtas, nes jau ne kartą skaudžiai patyrė, kad nieko negalima padaryti prieš karaliaus Jabino smogiančią kariuomenę, ypač 900 karo vežimų, su besisukančiais pjautuvais prie ratų, galima sakyti, anų laikų tankų, pačiam neturint nė

vieno. Kur tokie, šuoliais lekiančių žirgų traukiami smogia, ten iš kariuomenės telieka dejuojančiais sužeistaisiais ir kruvinais lavonais nuklotas laukas. Kananiečių karo vadas Sisera kaip tik vėl buvo karaliaus Jabino siunčiamas nusiaubti žydų žemių ir žmonių.

Kai visiems Izraelyje, neišskiriant vyrų ir vadovų, iš baimės ir netikrumo drebėjo kinkos, pakilo viena moteris — Debora. Gyveno Efraimo kalnuose. Apylinkės gyventojai ateidavo klausyti jos patarimo ir net spręsti bylų, pastebėję jos nusimanymą ir dorumą. Su skaudama širdimi Debora žvelgė į savųjų priespaudą ir bejėgiškumą. Juto savyje ryžtą gelbėti tautą ir buvo tikra, kad Dievas padės, nes žmonės buvo pasisuošę prie jo grįžti. Paprašė atvykti pas save izraelitų vadovą Baraką ir prabilo į jį tokiais žodžiais:

— Viešpats, Izraelio Dievas, tau liepia, surinkus kariuomenės, eiti prie Taboro kalno, o aš atvesiu prie Kišono upelio Jabino karo vadą Sisera, jo vežimus, visus kereivius ir paduosiu juos į tavo rankas.

Galime įsivaizduoti, kaip Debora turėjo atrodyti: neabejojamai su ugnimi žvilgsnyje, ryžtu laikysenoje, tikrumu balse.

— Eisiu, — atsakė išklauses Barakas, jausdamas, kad jos lūpomis turi kalbėti Dievas, — bet tik tada, jei ir tu būsi kartu, kitaip ne.

Tai gal labiausiai neįprasti vyro žodžiai moteriai visoje Biblijos istorijoje: kad armijos vadas pavojaus akivaizdoje tedrįsta eiti tik drauge su moterimi, liaudiškai išsireiškus, laikydamasis jos sijono.

Debora atsakė kartu būsianti, bet su pranašišku žvilgsniu pridėjo, kad už tai pagalė nebus įskaityta jam, nes priešų vadas žus nuo moters rankos. Kai Sisera buvo pranešta, kad Barakas vedas ginkluotų vyrų būrius prie Taboro kalno, su visa savo kariuomene ir 900 pjautuvinių karo vežimų atvyko prie ten esančio Kišono upelio. De-

bora, žvelgdama nuo aukštumos, tarė Barakui:

— Pirmyn į juos! Šiandien Viešpats atidavė Sisera į tavo rankas!

Zinome tiesiogiai iš istoriko Jozefo ir netiesiogiai iš 5-jame skyriuje pateiktos Deborahos pergalės giesmės, kad užėjo audra su ledais, kurios kruša vėjas kirto nuo kalno pusės į lygumą, taigi tiesiai prieš karius, o nuo liūtis išsiliejęs iš krantų Kišono upelis aptvindė slėnį, kuriame žirgai su karo vežimais galėjo nebe važiuoti, o klampoti, lygiai kaip atsitiko prie Waterloo pralaimėjusiam Napoleonui. Izraelitų kariuomenė, tokiu būdu gamtos elementų talkinama, dar daugiau, nešama patikėjimo, kad Dievas su ja, leidosi į paraližiuotą priešą. Sisera, palikęs savo įklimpusį karo vežimą, leidosi bėgti pėsčias ir pasiekė vienos sau draugiškos genties palapinę, kur jį priėmė ir paslėpė tén gyvenanti moteris Jaelė, tos genties vado žmona. Kai Sisera iš nuovargio užmigo, Jaelė, paėmusi į vieną ranką palapinės kuolą, į antrą plaktuką, per smilkinį vienu smūgiu prismeigė jo galvą prie aslos. "Taip, — sako Teisėjų knyga, — jis, sujungdamas miegą su mirtimi, apalpo ir mirė". Ten pateikta Deborahos pergalės giesmė yra vienas biblinės poezijos perlų.

Kitos moters, Juditos, istorija puikiai žinoma. Joje matome tą patį reiškinių. Holoferno apsupti ir nuo vandens šaltinių atskirti Betulijos gyventojai bei gynėjai, kankinami karščio ir troškulio, maldauja viršininką Oziją geriau pasiduoti, kad neberekėtų kankintis, o tas, nebematydamas kitos išeities, pažada po penkių dienų tai daryti. Ir čia, kai visų rankos beviltiškai nuleistos ir galvos nukabintos, išnyra kaip vadė moteris — Judita, atnešdama žūtį priešams ir pergale saviesiems.

Pasaulietinėje istorijoje, kaip sakyta, ryškiausias pavyzdys yra Orleano mergelė.

Trumpai drūtai, moteris prireikus kovoja kaip vyrų vedėja. Antra, moteris kovoja kaip *vyrų ikvėpėja*. Ir čia mes turime puikų istorinį pavyzdį. Tik iliustracijai imsimė nebe paskirus asmenis, o visą žmonių

rūšį, vyrų rūšį, būtent riterius, ir matysime, kad moteris čia įeina kaip esminis, arba sudedamasis elementas. Iš visų idealų, kurie, Bažnyčios vedami, krikščionijoje susiformavo, gražiausi turbūt yra du: vienuolio ir riterio.

Riterių luomo susidaryme gražiai atskleidžia Bažnyčioje glūdinti keitimo ir kilninimo galia. Kas įvyko, gali iliustruoti toks fiktyvus pavyzdys iš mūsų dienų. Dabar, ypač didmiesčiuose, pilna paauglių vandalizmo, ištvirkavimo, nepraustaburniškumo, apskretimo, triukšmavimo. Įsivaizduokime, kad nei iš šio, nei iš to tie chuliganai pavirsta džentelmenais: nė vienas nebeteplioja užrašais sienų, gerbia ir saugo svetimą nuosavybę, matai juos tvarkingai ir skoningai apsirengusius, autobusuose ir kitur, kur būdavo baisu nuo jų stumdymosi ir šūkavimo, dabar gražiai vienas su kitu kalbasi, ir net ištempus ausis nesigirdi nė vieno grubaus ar nešvankaus žodžio. Be to, vienas per kitą šoka užleisti vietas ar patarnauti senyvo amžiaus ar kitaip negalinčiam žmogui. Priešingos lyties asmenyje mato ne vien kūną, bet visų pirma vidaus pasaulį, su kuriuo nori bendrauti pagal Schilgeno *Tu ir ji, Tu ir jis*. Dėjimasis į gaujas, įskaitant motociklistų, šlamštiškos muzikos plokštelės ir panašūs tapę muziejiniu dalyku.

— Kas gi čia dabar? — klaustume nudžiugę ir nustebę.

Tai apytikris vaizdas to, ką Bažnyčia apie 13-ji šimtmetį, taigi Tomo Akviniečio laikais, padarė iš brutaliai jėgai atsidavusio ir jį liaupsinančio aukštesniojo to meto luomo. Smurtinga ano meto dvasia, noras muštis mums ypač atsiskleidžia viduramžių turnyruose, tose kruvinose žaidynėse, kurioms sakyta luomas buvo atsidavęs su tiesiog neįtikimu žiaurumu. Istorikas Daniel-Rops rašo apie juos:

"Pradžioje turnyruose buvo kovojama bukais ginklais. 12-jo šimtmečio pabaigoje pradėta naudoti tikri, ir kiekvienas turnyras baigdavosi nemažu skaičiumi sužeistų; ne kartą būdavo ir užmuštų. Bažnyčia protestavo. Tos gėdingos šventės, kaip jas pavadino, buvo uždraustos, kunigams įsakyta

nelaidoti tų, kurie turnyruose miršta. Tačiau mažai kas kreipė į tuos dekretus dėmesio ir paisė ekskomunikos. Turnyrų karas buvo per daug paplitusi tradicija, smurtas taip giliai įsišaknijęs žmonių dvasioje, kad net pakartotinos ir energingos pastangos jį išrauti liko bergždžios. Todėl, vedama gilios išminties, Bažnyčia ėmėsi kitokios priemonės: sukrikščioninti jėgą ir jos naudojimą. Ji, jei taip galima sakyti, pakrikštijo ginklus, sukurdama riterystę, ir vaisiai buvo nuostabūs”.

Iš visų viduramžiams būdingų dalykų, pasilikusių žmonių atmintyje, nėra nė vieno kito, kuris taip uždegtų mūsų dvasią ir keltų širdį, kaip riteris. Riterių kaip luomo šiandien nebėra. Bet apie juos mums tebepasakoja pats žodis. Kai sakome, jog tai riteriškas darbas ar elgesys, iš to būdvardžio į mūsų dvasią prabyla virtinė žavių savybių. Grįžtant prie riterystės, visa animalinė žmogaus aistra ir galios troškimas, visa, kas tamsiuose pasąmonės užkampiuose tragiškai veržiasi į smurtą ir naikinimą, buvo patenkinta ir perviršyta kilnaus, teisingo riterio paveikslu, apsupto nesuteptos skaisybės aureolės, siekiančio daugiau aukos, negu pergalės, daugiau atiduoti savo, negu pralieti kito kraują.

Esminė, sudedamoji dalis tame riterio ideale yra moteris. Jai, savo širdies damai, jis skiria, ką likimas duos nuveikti, apie ją svajoja, ji ir jos meilė yra jam įkvėpimas likti tauriam, be dėmės, didžiadvasiškam, ištvermingam, ne tik neišsigąsti jokios gėrio reikalaujamos aukos ar išsistatymo į pavojų, bet ir būti gyvu kitų dorybių veidrožiu. Kokią centrinę vietą širdies dama laikė užėmusi riterio gyvenime, matome, pavyzdžiui, iš šv. Ignaco Lojolos. Kai jis, būvęs riteris, Pamplonos mūšyje sužeistas ir brolio pilyje sveikdamas, nusistato pereiti tarnauti kitokiu riteriu ir kitokiam valdovui — Viešpačiui Kristui, tai jis pradeda tą naują riterystę Monserato šventovėje, sudėjęs šarvus ir ginklus po kojų Švč. Mergelei Marijai, kurią pasirenka tolimesniam gyvenimui savo širdies dama, ir ištisą naktį stovi

prieš jos statulą sargyboje, dedikuodamas save.

Moteris, pati būdama silpna nendre, padeda vyrui nebūti ištižusia lepše, o tvirtu ažuolu. Kaip tik faktas, kad moteris yra tartum gėlė, graži, bet trapi, dengtina nuo atšiaurių vėjų, saugotina nuo užėinančių šalčių ir gintina nuo trempiančių gyvulių, istorijoje yra išugdžiusi, kas vyro būde tauru ir trauklu — riteriškumą: įkūnijantį savyje drąsą pavojuje, ištvermę kovoje, ryžtą aukoje, šlifą elgesyje. Tai matome atsispindint mūsų liaudies dainose apie karan išjojantį bernužį, gaivinamą ir palaikomą šviesaus rūtų darželyje paliekamos mergaitės prisiminimo.

Savo *Fausto* veikalą Gėtė baigia tokiais žodžiais: “Das ewig Weibliche zieht uns heran — Traukia mus amžinoji moters žava”. Ta savo žava ji yra kovotoja, įkvėpdama vyrą, kaip gerai rodo riterio idealas. Paklauskime save, jei norime, kas riteris būtų be moters, savo širdies damos. Nė iš tolo nebūtume jame turėję tų savybių, kuriomis jau pats žodis tebežavi mus šiandien. Galime sakyti, kad vyras be moters įkvėpimo tepajėgia kovoti dviem būdais: arba ištižusiai kaip pašlemėkas, arba grubiai kaip piratas, bet ne kaip riteris. Tokia jau jo Dievo duota prigimtis.

Tad sakėme, kad moteris kovoja kaip vyrų vedėja ir kaip jų įkvėpėja. Dabar dar žvilgtelėkime į trečią būdą: kaip *vyro padėjėja*. Čia galime atsistoti savo vaizduotėn evangelisto Luko minimas moteris, kurios tarnavo Viešpačiui Kristui ir jo apaštalams, eidamos kartu su jais. Moterys kovoja kaip vyrų padėjėjos, slaugydamos, kai sužeidžiami, žiūrėdamos ne vien kūno, bet ir dvasios žaizdų, organizuodamos visokeriopą pagalbą ypač esantiems fronte, užimdamos ne vieną jų vietą ūkyje, pramonės gamyboje, dažnai nešdamos dėl to padvigubėjusią naštą namuose ir už jų. Pagaliau vyras turbūt niekada nėra taip supamas moters maldos, kaip paimtas į karą.

Magaryčioms apie moterį kaip kovotoją galime pridėti dar vieną bruožą, įstatydami į jį nebe vyrą, o Dievą. Moteris geba

SAUGOKITĖS GODUMO

CHIARA LUBICH

“Žiūrėkite, saugokitės bet kokio godumo, nes jei kas ir turi apščiai, jo gyvybė nepriklauso nuo turto” (Lk 12,15).

Tuos žodžius Jėzus dar paryškino palyginimu, sakydamas, kaip vieno turtingo žmogaus laukai davė gausų derlių, ir jis matė, kad visa to nesutalpina savo klojimuose. Tada jis nutarė pastatyti didesnius ir ten viską sukrauti. Matydamas, kad tų gėrybių užteks ilgiems metams, jis galvojo ilsėtis, valgyti, gerti ir linksmai pokyliauti. O Dievas jam tarė, kad jis yra kvailas, nes dar šią naktį bus pareikalauta jo gyvybės, ir kam gi tada atiteks tos gėrybės?

Godumas — tai troškimas turėti vis daugiau. Kalbėdamas apie tai, Jėzus turėjo galvoje ypač turtinguosius. Jis jų nesmerkė dėl turtingumo, tik įspėjo, kad turtais gali juos apakinti, ir jie negalės matyti realybės.

Iš tikrųjų turtingiesiems visada yra pavojus, kai jie, pasitikėdami sukrautais turtais ir vis juos didindami, pradeda jaustis saugūs ligi gyvenimo pabaigos. Pasitikėdami vien tik tuo, ką iš tikrųjų kiekvienu momentu gali prarasti, jie pradeda neigti amžinąjį gyvenimą, o taip pat ir šio gyvenimo tikrąsias ir tveriančias vertybes.

Cia Jėzus kalba taip pat ir apie tuos, kurie dar nėra turtingi, bet yra linkę siekti saugumo ir užtikrinimo sukrautose materialinėse gėrybėse. Jis tokius įspėja, kad, taip darydami, jie priešinasi Jo mokymui.

labai pajėgiai rungtis, arba kovoti, maldoje su Dievu. Moterį ima gailės dėl sužeistųjų, kenčiančių nelaisvėje, kitaip nelaimingų, imant tas žaizdas, nelaisvę, nelaimes abiem prasmėmis — fiziškai ir dvasiškai. O užuojauta artimui visada nuginkluoja Dievą. Ir moteris taip lengvai neatstoja, kol iš Dievo neišmeldžia, ko prašo, kaip mums rodo iš paties Kristaus lūpų nusistebėjimo šauksmą išveržusi kananietė, nesileidusi atmušti, nors visai mėginama, kol gavo prašomos pagalbos.

Jėzus nori, kad mūsų elgesys būtų panašus į Dievo gyvenimą, kurio visa esybė yra meilė. Todėl Jis nori, kad ir mūsų gyvenimas taip pat būtų meilė. Mes randame tikrą gyvenimą ir save, ne kraudami turtus, bet tikrai mylėdami ir nuoširdžiai duodami.

Tokia yra Evangelijos logika: kas nori išsaugoti savo gyvenimą, tas turi jį atiduoti Dievui ir Evangelijai: kas duoda, tas gauna. Jėzus sako: “Duokite, ir jums bus duota” (Lk 6,38). Iš tikrųjų kas atiduoda viską, norėdamas sekti Jėzų, gauna šimteriopai.

Tačiau, ar mes galime taip gyventi? Ką mes gausime? Pirmiausia, turime prisiminti mūsų pagrindinį apsisprendimą — Dievą laikyti savo širdy aukščiau visko. Tai reiškia, kad meilė Jam turi būti didesnė, negu bet kuri kita meilė, kad ir pati brangiausia mums. Dievas turi būti mums aukščiau visko, ką tik turime. Jis turi būti svarbesnis mums, negu mes patys, mūsų apstybės ar stoka, asmeniškai svarbumai ir visa, kas mums rūpi. Jis turi būti mums brangiausias turtas.

Kaip mes galime tai pasiekti? Kai vykdomė Dievo valią, kuri yra susumuota artimo meilėje, mes Jį mylime ta meile, kuri išreiškia viską. Tada, stengdamiesi taip gyventi, matysime, kaip nuostabiai dingsta iš mūsų širdies nežaboti troškimai, įskaitant ir godumą. Dar daugiau, taip mylėdami, mes padėsime plisti Dievo karalystei, tai meilės karalystei, žemėje. Tada patirsime, kad Jėzaus pažadai tiems, kurie prideda savo ranką prie Jo karalystės plitimo, pildosi: “O visa tai bus jums pridėta” (Lk 12, 31).

Kiekvieno mūsų gyvenime atsiranda kokių nors “dievaičių”, kurie bando užimti Dievo vietą mūsų širdy. Šis gyvenimo žodis galės padėti mums iš tokių “dievaičių” išsivaduoti. Sekime Evangelijos keliu pasitikėdami, ir patirsime Dievo tėvišką meilę bei Jo Apvaizdos ypatingą rūpestį.

Iš anglų kalbos išvertė K. P.

LEPANTO PERGALĖ

Gilbert K. Chesterton (1874-1936) — vienas iš populiariausių XX a. anglų rašytojų. Reiškėsi kaip žurnalistas, kritikas, eseistas, romanistas, biografas, poetas. Dinamiškas, pilnas paradoksų ir humoro. Gimė Londone, jo protėviai buvo škotai ir prancūzai. Mokėsi garsiojo Londono meno mokykloje, rengėsi būti dailininku. Bet netrukus pradėjo rašyti meno knygų recenzijas, ir tapybą teko dėti į šalį. 1922 m. tapo konvertitas, artimai susibičiuliavo su rašytoju Hilaire Bellocu. Buvo didžiai sąmojingas, stambus ūgio, mažai tesirūpinęs savo išore. Tarp kitų parašė šv. Pranciškaus ir šv. Tomo Akviniečio biografijas. Krikščionybės vertybių gynėjas ne tik Angluose, bet ir apskritai pasaulinėje literatūroje. Jo poezija romantinio ir istorinio pobūdžio. Ypač vertingos jo baladės. „Lepanto pergalėj“ (orig. „Lepanto“) vaizduoja kryžiaus karų ir viduramžių pabaigą. Tai vienas iš pačių šauniųjų mūsų laikų pasaulinės literatūros poetinių kūrinių. Pavaizduotos jūrų kautynės tarp turkų ir Vakarų krikščionių, įvykusios Lepanto (dabar Korinto) sąsiauryje 1571 m. spalio 7 d. ir pasibaigusios krikščionių pergale, Europą išgelbstint nuo mahometiškojo pasaulio grėsmės. Žygį organizavo popiežius Pijus V (šventuoju paskelbtas 1712 m.). Vadu buvo paskirtas Jonas iš Austrijos (Don Juan de Austria, 1547-1578), Karolio V sūnus, tada turėjęs 24 metus ir gyvenęs Ispanijoje. Jis buvo žymus strategas, vadovavo 280 laivų, o turkai turėjo 273 mažesnius ir prasčiau aprūpintus laivus. Krikščionys neteko 8000 vyrų, turkai daugiau kaip 20.000. Turkų laivyno galybė buvo visiems laikams palaužta ir nebe-grėšė krikščioniškajai Europai. Pergalei atminti spalio 7 d. katalikų Bažnyčioje buvo įvesta rožinio šventė. Turkų sausumos galybė buvo palaužta 1683 m. Austrijoje prie Vienos, kur kovėsi ir lietuviai, kaip matyti iš jų pavardžių karaliaus Sobieskio koplyčioje Kahlenberge, prie Vienos. Tad šįmet suėjo 300 metų, kai ir lietuviai prisidėjo prie krikščioniškosios Europos gelbėjimo. Šią sukaktį Europai priminė ir popiežius Jonas Paulius II, lankydamasis Austrijoje šių metų rugsėjo 10-13 d.

I

Balti fontanai Saulės Sodus trykšta,
 Ir šypsosi Bizantijos Sultonas¹, kaip jie liejas;
 Nuaidi juokas lyg fontanai iš to veido šturpulingo,
 Kurs mena girios tamsą dėlei jo barzdos tamsumo,
 Jo lūpos išlenktos lyg kruvinasai pūsmėnulis,
 Ir jo laivai sujudino viduržeminę jūrą visą,
 Italijos iškyšuliuos respublikas baltąsias siautė
 Ir veržėsi į Adriją pro patį Jūros Liūtą².
 Agonijoje ir netekty svetur pagalbos šaukė Popiežius,
 Krikščionių karalius pakvietęs Kryžių dengti kalavijais.
 Šaltoji Anglų karalienė³ veidrodyje žvalgė,
 Valėzų gi šešėlis žiovavo per Mišią;
 Fantastiški garsai nuo vakarų salų ispanų ginklą tildė,
 Ir saulėj juokėsi nuo Aukso Rago⁴ jų valdovas.

II

Dusliai dundėjo būgnai, kalvos vos girdėjo,
 Kai princas be karūnos⁵ kėlės nuo bevardžio sosto,
 Kai, kilęs nuo sėdynės abejotinos, pusiau gėdingo tvarto,
 Nuo sienos nukabino ginklą paskutinis riteris Europoj,
 Užgaišęs paskutinis trubadūras, kai jam paukščiai dar giedojo,

Kai traukė pietuosna dainuodamas, kai buvo dar pasaulis jaunas.
 Toj didelėj tyloj mažytis, bet drąsus
 Pakilo Kryžiaus žygio triukšmas kelyje vingiuotam.
 Dejavo stiprūs gongai, šūviai tolumon aidėjo,
 Kai Jonas iš Austrijos į karą išžygiavo.
 Patvarios vėliavos atlaikė šaltus vėjus naktį,
 Gūdžiam tamsiajam purpure ir seno aukso spindesy.
 Liepsnojo fakelai ant vario spindinčių litaurų,
 Toliau fanfaros, ir trimitai, ir patranka, ir — jis pats,
 Pats Jonas, šypsantis į šaunią, garbanotą barzdą,
 Į balno kilpas išsipykęs, tartum į pasaulio viso sostus,
 Iškelęs galvą vėliavai visų laisvųjų.
 Valio Ispanijos šviesa!
 Tegesta Afrikos žibintas!
 Jau Jonas iš Austrijos
 Link jūros išžygiuoja.

III

Virš vakaro žvaigždžių ilsėjos savo rojū Mahometas;
(Kai Jonas iš Austrijos jau leidosi į karą).
 Ant amžinosios huri⁶ kelių sukino galingą jis turbaną,
 Turbaną, kursai austas iš saulėleidžių ir jūrų.
 Sujudino jis povų sodą, keldamas iš patogumo,
 Žingsniavo medžių jis viršūnėse, aukštesnis už medžius;
 Jo balsas per tą visą sodą lyg griaustinis, siųstas
 Vėl atskraidinti Azraeliui, Arieliui ir Amonui⁷,
 Ir milžinams, ir demonams
 Su daugeliu sparnų, akių,
 Nes didis jų klusnumas laužė dangų,
 Saliamonui bekaraliaujant.⁸

IV

Raudoni, purpuriniai skrenda jie nuo ryto debesų raudonų,
 Nuo maldnamių, kur užsimerkę rūstauja dievai geltoni;
 Maurodami jie rūbuose žaliuos iš jūros pragarų žalių išskyla,
 Kur žuvę dangūs, blogos spalvos ir būtybės be akių;
 Ir jūros bangos virš jų susikimba, pilkos jūros girios garbanojas,
 Aptėkštos perlų spindinčio šlykštumo;
 Jie verčiasi safyro dūmais iš pat žemės mėlynų plyšių —
 Jie renkasi, ir žavisi, ir garbina jie Mahometą.
 Ir sako jis: Pralaužkit kalnus tuos, kur slepias atsiskyrėliai,
 Sijokite raudoną ir sidabro smėlį, kad šventųjų kaulai negyventų,
 Ir vykit giaurus⁹, dieną naktį skrisdami, be atvangos,
 Nes tas, kurs vargina mus, vėl iš vakarų ateina.
 Saliamono mes antspaudą uždėjom ant visų daiktų po saule,
 Ant pažinimo, sielvarto ir atbaigtų daiktų tvermės.
 Bet triukšmas kyla jau kalnuos, kalnuos, ir aš pažįstu

Tą balsą, kursai mūsų rūmus purtė — keturi šimtai bus metų.¹⁰
Tai tas, kur netaria "Kismet", nežino, kas Likimas;
Tai Ričardas, tai Raimundas, tai Gotfridas¹¹ prie mūsų vartų!
Jis juokias pralaimėjęs beskaitydamas lažybų vertę.
Sutrypkite jį savo kojom, kad turėtume ramybę žemėj".
Nes jis girdėjo, kaip vaitoja būgnai, trankos šūviai
(*Kai Jonas iš Austrijos jau leidosi į kovą*).
Staiga ir vėl — valio!
Pirmyn už Iberiją!¹²
Jau Jonas iš Austrijos
Pro Alkalarą traukia.

V

Štai šv. Mykolas kalne,¹³ pro kur keliai į šiaurę jūra eina
(*O Jonas iš Austrijos jau išžygiavo susijuosęs*).
Ten pilkos marios blizga, aštrios vilnys mainos,
Ten jūros žmonės triūsia ir raudonos burės kyla.
Jis purto geležinę ietį, globia akmenio sparnais;
Praėjo triukšmas pro Normandiją, praėjo vienišas;
O Šiaurėj pilna raizginių ir raštų, skaudančių akių,
Ir mirė rūsčio ir naujienos nekaltybė¹⁴:
Krikščionis užmuša krikščionį ankštame, dulkėtam kambary,
Krikščionis bijo Kristaus su jo veidu, teismui naujesniu,
Krikščionis neapkenčia jau Marijos, Dievo Galilėjoj pabučiuotos.
Bet Jonas iš Austrijos jau leidžiasi į jūrą.
Pro vėjo šėlsmą, užtemimą
Sušunka trimitu jis, savo lūpų trimitu,
Tuo trimitu, kurs taria: *ba!*
*Domino gloria!*¹⁵
Taip Jonas iš Austrijos
Susišaukė laivus.

VI

Neaušus dar, prieš mūsų buvo Popiežius koplyčioj savo,¹⁶
(*O Jonas iš Austrijos jau skendo dūmuos*)
Slaptoji žmogaus namų buveinė, su Dievu per visą metą,
Su langu, pro kurį matyt pasaulis mažas ir labai brangus.
Jis regi tartum veidrody baisingos jūros santėmų
Laivų žiauriųjų pusratį, jų vardas — paslaptis.
Jie meta didelius šešėlius priešo link, užtemdo Kryžių, Pilį¹⁷,
Ir pridengia liūtus sparnuotus šv. Morkaus laivuose;
Virš tų laivų buveinės jų vadų rudų, juodbarzdžių,
O apačioj kalėjimai, kur dideliuose sielvartuos
Krikščionys sugauti, paliegę tamsoje ir priespaudoj vaitoja,
Lyg žmonės miestuose paskendusiuos, ar mainose giliai,
Jie tartum amžini vergai ir rytmečio danguj iškeltos
Aukščiausiųjų dievų lipynės, tironijai pražydėjus.

Be skaičiaus, balso ir vilties jie tartum puolantys ir bėgantys
Nuo iškaltų žirgų didžiųjų karalių Babilono granite.

Ne vienas sukvailėjo pragaro tyliajam kambary,

Kur žvelgė pro vienutės pinučius vidun geltonas veidas,

Ir rado savo Dievą užmirštą, ir ženklo jau nebeieškojo —

(Bet Jonas iš Austrijos kovos jau liniją pralaužė!)

Jis bombarduoja iš kautynėm papuoštojo laivo galo,

Ir dažos vandenys lyg purpuru, kaip nuo pirato vienastiebio,

Ir purpuras pridengia sidabrus ir auksus,

Sulūžta liukai ir susprogsta triumai,

Išlaisvinti jau tūkstančiai, kurie po vandeniui kamavos,

Iš laimės bąla jie, nuo saulės anka, nuo laisvės stulbsta.¹⁸

*Vivat Hispania!*¹⁹

Domino gloria!

Jau Jonas iš Austrijos

Išlaisvino savuosius žmones!

VII

Suleidžia kalaviją į makštis galeroje Cervantes²⁰

(Kai Jonas iš Austrijos namo sugrįžta vainikuotas)

Ir mato jis Ispanijos krašte apleistą kelią,

Kuriuo sulysęs ir pakvaišęs riteris vis veltui tebejoja,

Jis šypsos, tik ne kaip Sultonas, suleidęs ašmenis atgal. . .

(O Jonas iš Austrijos sugrįžta į namus iš Kryžiaus žygio).

Vertė A. TYRUOLIS

¹ Bizantijos Sultonas — Konstantinopolio valdovas Suleimanas.

² Jūros Liūtas — Sparnuotas šv. Morkaus liūtas, Venecijos miesto herbas.

³ Anglijos karalienė Elzbieta (1533-1603) prieš šios ekspedicijos neprisidėjo, o Prancūzų Karolis IX (Valėzas) pagal vardą buvo Prancūzijos karalius, bet jį patį “valdė” Valėzų kunigaikštienė Kotryna de Medici.

⁴ Aukso Ragas — Konstantinopolio (dabar Istanbulo) uostas, vienas iš geriausių.

⁵ Princas be karūnos — Jonas iš Austrijos.

⁶ Huri — mahometonų (musulmonų) rojaus nimfa. Pagal Mahometo mokslą, ištikiemiejį rojuje turės gražių moterų per visus amžius.

⁷ Azraelis — mirties angelas, Arielis — oro dvasia, Amonas — vyriausias egiptiečių dievas.

⁸ Pagal mahometonų legendas, Saliamonas turėjęs žiedą su įrėžtu Dievo vardu ir dėl to galėjęs kontroliuoti požeminio pasaulio demonus ir dvasias.

⁹ Giauras — paniekos vardas kiekvienam, neišpažįstančiam mahometoniško tikėjimo.

¹⁰ XII amžiuje, pirmųjų Kryžiaus karų metu.

¹¹ Ričardas, Raimundas, Gotfridas — pirmųjų Kryžiaus karų vadai.

¹² Iberija — Ispanija.

¹³ Šv. Mykolo kalnas — uolėta salelė Prancūzijos pakrantėje.

¹⁴ Reformacijos metu XVI a.

¹⁵ Domino gloria (lot.) — Garbė Viešpačiui.

¹⁶ Žygio metu Romoje rožinio brolijos darė procesijas ir meldėsi.

¹⁷ Kryžius, Pilis — Ispanijos provincijų Katalonijos ir Aragono herbai.

¹⁸ Iš turkų galerų buvę išlaisvinta apie 15.000 krikščionių vergų-belaisvių.

¹⁹ Vivat Hispania (lot.) — Tegyvuoja Ispanija.

²⁰ Šiame žygyje dalyvavo ir Miguel de Cervantes (1547-1616), garsiojo ispanų satyri-
nio veikalo “Don Kichotas” autorius.

ŠTAI KODĖL NESIVERŽIAM PRIE TAVĖS, DIEVE

KUN. JONAS

Kai atsakei, Viešpatie, į mūsų klausimą: "Kodėl Tu, Dieve, mums toks tolimas" (liepa-rugpj. 1983) tai, be abejo, kiekvienas Tavo žodis buvo teisingas. Tačiau prašau, leisk ir man daugiau pasisakyti savo bei kitų eilinių žmonių vardu. Mielai ir nuolankiai priimsiu Tavo pataisas, jei kur atrodyčiau nušnekėjęs. Bet kai ilgiau galvoju, kodėl mes, žmonės, prie Tavęs nesiveržiam, ir kodėl Tu lieki mums tolimas, ar nėra todėl, kad:

Visų pirma, Viešpatie, Tu esi mums nematomas, negirdimas, neapčiuopiamas. Dėl to mes esame blogesnėje būklėje už akluosius ir kurčiuosius, kurie dar gali nors rankomis apčiuopti daugelį daiktų, atskirti gyvą nuo negyvo, šaltą nuo karšto, švelnų nuo žiauraus ir t.t. Yra fizinių daiktų ir dalykų, kurių tiesiai nė vienas žmogus nematom, negirdim, neapčiuopiam, o visgi jie yra realūs, tikri. Štai kad ir energija, radijo, televizijos ir kitos bangos; mūsų pačių protas, atmintis, vaizduotė, valia. Tačiau tinkamai pavartoję protą, mes juos surandame ir net panaudojame savo kasdienio gyvenimo reikalams. Tad negalim pasiteisinti esą Tau tolimi ir prie Tavęs nesiveržiamo todėl, kad Tavęs neregime, negirdime ar neapčiuopiame. Tai būtų nesubrendusio proto ženklas. Bet mes, žmonės, esame tokie, nors ir "šiaudelio griebiamės, norėdami pateisinti savo paikystę ar tikėjimo stoką. Ar ne taip, Viešpatie, yra?

TYLA

Viešpatie, manau, jog nedaugelis esame tvirčiausiai supratę ir įsitikinę, kad be Tavęs nebūtų nei mūsų pasaulio-visatos, nei mūsų pačių. Jau mokyklų suoluose, o pasakui ir spaudoje, ir TV programose neva mokslo vardu kartkartėmis skelbiama, jog viskas atsiradę savaime, evoliucijos keliu, kad koks nors Kūrėjas Dievas nesąs reikalingas, kad tai tik negalvojančių ir atsilikusių tamsuolių prietas. Nepagalvojam, kad

ties visa visata, tiek mes patys nesame amžini, kad kada nors prasidėjome. Užmirštame, kad kiekvienai pradžia būtina reikalingas pajėgus pradėjėjas (pradas). Kai mes tai pamirštame, kaip mes veršimės į Tave, mielas Dieve, jei Tu mums nesi reikalingas? Ir, tiesą sakant, to reikalingumo kasdieniame gyvenime tartum ir neįaučiame.

KĄ DAUGIAU TURI?

Mes, net tikintieji, nepakankamai tikime, jog Tu, Dieve, mus be galo myli. Kad Tu esi pati meilė, kaip liudija Tavo mylimasis mokinys Jonas. Užmirštame, kad meilė, ką bedarytų, ką beveiktų, tai daro tik todėl, kad myli, kaip ir šviesa šviečia tik todėl, kad ji yra šviesa. Taigi pamirštame, jog mūsų pasaulis ir mes patys esame Tavosios meilės vaisiai. O tai pamiršdami, kaip mes veršimės į Tave?

GERAI, GERAL. TOLIAU?

Tu, Viešpatie, žinai, kad daugelis nesame įsitikinę "iki kaulų smegenų", taip sakant, jog Tu, ir tikrai Tu, esi mūsų vienintelė tikroji laimė. Kad tikroji laimė yra žinoti ir jaustis, jog esi mylimas begalinio gėrio ir kviečiamas dalyvauti tame jo gėryje, meilėje ir iš jos kylančioje laimėje. To netikėdami, mes graibstomės visokių kitokių "laimių laimelių", laimės pakaitaliukų; vaikomės įsivaizduojamus "gėrius" fantazijas, kurie mus apvilia, ir nebelieka laiko nei noro ieškoti Tavęs, veržtis į Tave. Tuo tarpu mums taip atrodo, ir to gana. Esame pakankamai "excited", ar tai ne laimė?

GERAI, GERAL. KĄ DAUGIAU TURI PASAKYTI?

Pridėsiu, Viešpatie dar ir tai, kas, man atrodo, daugybei žmonių yra svarbiausia priežastis nesiveržti į Tave ir likti Tau tolimu. Mes bijomės per daug suartėti su Tavimi, nes greičiausiai tektų pakeisti visą savo galvosena ir gyvenimo būdą, papročius. Jie neretai būva nuodėmingi.

Žinai, Viešpatie, kaip žydai reikalavo nužudyti pranašą Jeremiją, nes jis "savo kalbomis smukdąs išlikusių šiame mieste karių narsumą, numušas nuotaiką visai tautai". O pranašas ką darė? Jis, Tavo įsakymas, liepė žydams išeiti iš chaldėjų apsupto miesto ir pasiduoti. Tik taip jie išliksią gyvi. Jei nepasiduosią, visi žūsią. Ir tai esanti Tavo, Dieve, bausmė jiems už neištikimybę Tau.

Mūsų popiežiaus Jono Pauliaus II, tiesa, dar nenužudė, nors kėsinosi. Nepasisekė. Bet labai gerai sekasi jo neklausyti, nors jis kalba, rašo Tavo vardu, kaip pranašas. Neklauso gana daug kunigų, ir žmonių, ir valstybių politikų bei valdovų. O neklauso, kad jiems daug kas nepatinka. Nepatinka, kai Tavo vardu draudžia skirtis, žudyti net dar negimusius kūdikius, moterystės santykiuose prisilaikyti Tavo nustatytos natūralios tvarkos ir t.t. Jei tokie žmonės norėtų suartėti su Tavimi, Viešpatie, tai jiems tektų prisipažinti iki šiol klydus ir keisti savo gyvenimą. Kaip tai atrodo neįmanoma!

Taip pat, Viešpatie, žinai, kiek daug nuodėmių atrodo žavios, malonios, būtinai reikalingos žemiškajai laimei ar savo asmenybei išvystyti. Ar mes užmirštam, ar niekad negirdėjom, ką Paulius rašė žydams: "Ar nežinote, kad jūsų kūnas yra jumyse gyvenančios Šventosios Dvasios šventovė ir jūs nebe priklausote patys sau? Iš tiesų esate atpirkti už didelę kainą. Tad šlovinkite Dievą savo kūnu". Negalvojame nė apie tai, ką patarė Tavo Sūnus mūsų Išganytojas V. Jėzus Kristus: "Būkite tobuli, kaip jūsų dangaus Tėvas yra tobulas". Tai kaip veršimės prie Tavęs, jei mes apie tas žmogaus protui neįtikėtinais didingas tiesas nė nepasvajojame, ar manome jas tinkamas tik didiesiems šventiesiems, o ne eiliniam žmogui.

O jei dar priminsiu, kad, norint rimtai gyventi pagal Tavo įsakymus ir pagal Jėzaus pamokymus, tektų ne retai visiškai išsizadėti savęs, savo pomėgių, savo puikybės, kad mylėti savo artimą ir net priešus tenka imti nešti ne vieną kryželį, tai mūsų

neva sveikam praktiškam protui atrodo nesąmonės ir neįmanomi dalykai šioje žemėje. Tada praeina bet koks noras veržtis prie Tavęs ir su Tavimi bendrauti.

Skubinuos dar pridėti šį kartą paskutinę priežastį, kodėl prie Tavęs nesiveržiame. Per daug mums patinka šis gyvenimas, o Tavo mums žadamas amžinasis atrodo toks tolimas, gal nerealus, netikras. Jis neįstengia mūsų vilioti, žavėti. . .

Aaaa, kad mes galėtume nors retkarčiais Tave bent akimirką švystelėjant pamatyti, ar Tavo balsą išgirsti, kaip žydai, Kristų pakrikštijus prie Jordano upės, tai gal mes susižavėtume. . .

NE, NE. IR TAI NIEKO NEPADETŲ.

"Ar jie nematė mano Sūnaus Jėzaus? O kaip jis pasakė, taip yra: 'Kas mato mane, mato ir mano Tėvą, nes Tėvas ir aš esame viena'. Jis tai patvirtino šimtais stebuklų. Ir vis tiek netikėjo ir šiandien netiki. Jis taip pat pasakė: 'Palaiminti, kurie neregėjo, o įtikėjo'. Didžiosios svarbiausios mano tiesos ne žmogaus natūraliam protui suprasti! Jas reikia priimti su kūdikišku pasitikėjimu ir, svarbiausia, stengtis pagal jas gyventi. Ar mano Sūnus nepasakė: 'Aš šloviniu tave, Tėve, dangaus ir žemės Viešpatie, kad paslėpei tai nuo išmintingųjų ir gურიųjų, o apreiškei mažutėliams. . .' Kas kūdikiškai, kaip mažutėlis, veržiasi į mane, tas mane randa labai artimą. Randa ir savo džiaugsmą, ir tikrąją laimę net didžiausiuose varguose ir nelaimėse. Skelbk tai visiems ir visur. Kartkartėmis. Vis dėlto atsiras vienas kitas, kurs patikės ir atras mane".

Ar Tu, kurs tas eilutes skaitai, būsi vienas iš įtikėjusių ir pradėsi veržtis į Viešpatį?

■ Čilės sostinėje Santiago viena svarbi aikštė pavadinta kard. Ant. Samorės vardu, pagerbiant jo veiklą taikos labui. Kard. Samorė yra dirbęs nunciatūroje Lietuvoje ir buvo lietuvių draugas, dabar jau miręs.

■ Aukščiausias JAV teismas nusprendė, kad Kongresas ir valstijų atstovų rūmai nenusikalsta konstitucijos nuostatams, pradėdami posėdžius malda ir išlaikydami kapelioną.

Šiais metais birželio 4-22 d. "Laiškai lietuviams" jau buvo suruošę ketvirtą ekskursiją. Aplankėme Skandinaviją: Norvegiją, Švediją, Suomiją ir Daniją. Pirmosios trys ekskursijos buvo plačiai šiame žurnale aprašytos su gausiomis iliustracijomis. Apie šią ketvirtą ekskursiją nemanome plačiai rašyti, nes tie aprašymai kai kuriems skaitytojams jau nusibodo (žiūr. rugsėjo mėn. nr. "Atgarsių" skyrių). Be to, šioje ekskursijoje dalyvavo labai maža grupelė lietuvių, tarp kurių nebuvo tokių raštingų keleivių, kurie taip išsamiai ir įdomiai būtų galėję viską aprašyti, kaip praėjusias keliones yra aprašiusios Nijolė Jankutė arba Gunda Kodatienė.

Šių metų ekskursija buvo labai nepatogiu laiku — prieš pat Lietuvų dienas, tad daugelis negalėjo dalyvauti; lietuvių susidarė tik dvylika. Mes susijungėme su kitais keleiviais, kurie į šią ekskursiją buvo užsirašę pavieniui. Jų buvo, galima sakyti, iš viso pasaulio. Po du buvo iš Australijos, Afrikos, Meksikos. Žinoma, daugumas iš Amerikos. Religijos atžvilgiu buvo katalikų, protestantų, žydų. Iš viso buvome 43 keleiviai.

Visą laiką, nuo Norvegijos iki Danijos, mūsų vadovė buvo norvegė Greta. Ji mums daug pasakojo, skaitė, deklamavo. Visose ekskursijose turėjome įvairių vadovų ir gidų. Visi jie buvo labai geri, išskiriant vokiečius. Įdomu, kad lietuviai yra linkę vokiečius girti, bet mums pirmojoje ekskursijoje teko jais labai nusivilti.

Kaip jau minėta, šios ekskursijos plačiau neaprašinsime, tik pateiksime vieną kitą bendresnio pobūdžio mintį ar įvykį. Apie matytas vietas nerašysime, tik kai kurias parodysime, įdėdami atitinkamas nuotraukas. Šį numerį iliustruojame vaizdais iš Norvegijos ir Švedijos, o kitame duosime nuotraukų iš Suomijos ir Danijos.

Iš visų keturių aplankyto kraštų gal kukliausi žmonės ir kukliausias gyvenimo

lygis yra Norvegijoje, užtat jos gamta turbūt yra gražiausia: žavingi fiordai, sniegu pridengti kalnai, gėlėtos, žaliuojančios pievos. Švedija jau kitokia: čia kuklesnė gamta, bet aukštas gyvenimo lygis, žmonės išdidėsni. Jaunimas puikiai kalba angliškai, nes anglų kalba čia dėstoma nuo pradžios mokyklos. Labai nusiminėme ir nustebo, kad jaunimas visai nieko nežino apie Lietuvą. Matyt, mokyklose jiems aiškina, kad anoje Baltijos pusėje yra tik Rusija... Muziejuose yra eksponatų, senais laikais parsivežtų iš Lietuvos... Puikios katalikiško stiliaus bažnyčios išpuostomis sakyklomis, su lotyniškais užrašais, bet jos jau protestantiškos. Viduramžiais čia klestėjo katalikybė, bet dabar jau visa šalis protestantiška. Dominuojanti tikyba yra liuteronų, bet ir liuteronai ne visur yra tokie pat. Amerikoje neteko girdėti, kad liuteronai moteris šventintų į kunigus, o čia vienoje didžiulėje bažnyčioje buvo 40 jaunuolių šventinama į kunigus, tarp jų buvo ir keturios moterys.

Turbūt visus keleivius labiausiai nustebo Suomija. Mes, lietuviai, manėme, kad Lietuva, Latvija, Estija ir Suomija yra labai panašios valstybės. Juk Suomija vos vienu milijonu daugiau turi gyventojų negu Lietuva, bet koks skirtumas! Tai pamatėme, įlipę į suomių laivą kelionei iš Švedijos į Suomiją Baltijos jūra. Tai buvo milžiniškas aštuonių aukštų laivas su moderniaisiais įrengimais. Mes apie tokį laivą galėtume tik svajoti arba sapnuoti. Nuplaukę į Suomiją, aplankę krautuves, ne mažiau nustebo — jos tiesiog lūžo nuo įvairių prekių. Dėl ko toks skirtumas? Kai kurie gal pasakys, kad tai labai aišku: juk Suomija po antrojo pasaulinio karo pasiliko laisva, o mes netekome savo nepriklausomybės — jeigu būtume buvę laisvi, ir mes greičiausiai būtume pasiekę tokį gyvenimo lygį. Tokiu teigimu būtų galima labai abejoti. Nuo II pasaulinio karo iki dabar per trumpas

laikas, kad mes būtume galėję susilyginti su Suomija. Priežasčių reikia ieškoti ankstyvesnėje mūsų istorijoje. Nors Suomija buvo ilgą laiką švedų valdžioje, bet švedai jiems davė aukštesnę civilizaciją ir kultūrą, negu mums rusai, kurie mus laikė baudžiauninkais ir vergais.

Kalbėdamasis su viena suome, pasakiau: "Kai rusai atvažiuoja į jūsų šalį ir čia krautvėse pamato tokias gėrybes, ar jiems nekyla apetitas jus mėginti pavergti, ar jūs jų nebijote?" Žinoma, jie jų bijo, stengiasi jų neužpykdyti, bet jų labai nemėgsta. Jeigu kas suomį užkalbina rusiškai, jis nieko neatsakys, nors tą kalbą ir mokėtų.

Suomiai yra simpatiškesni už švedus. Apie Lietuvą jie daug žino, nepripažįsta jos okupacijos, ir toliau ją laiko atskira valstybe, o ne Rusijos dalimi. Angliškai ir čia galima visur susikalbėti, bet mažiau negu Švedijoje.

Danija kai kuriems mūsų ekskursantams jau buvo pažįstama — ją lankėme prieš trejetą metų. Ji daug nesiskiria nuo kitų Skandinavijos kraštų. Žinoma, ir čia yra daug kas pamatyti, bet turistams pirmiausiai čia rodomi du Danijos, ypač Kopenhagos, simboliai: Mažoji undinė ir Tivoli sodai.

Visose Skandinavijos šalyse yra panaši santvarka. Darbininkai turi valdžiai kai kur mokėti net iki 80% taksų nuo savo uždarbio, tačiau nemokamai jie gauna mokslą, knygas, gydytojų ir ligoninių patarnavimus. Žmonės šia santvarka per daug nesiskundžia. Nors viskas šiose šalyse yra brangu, bet visi gyvena pasiturinčiai.

Tai maždaug tiek labai bendro pobūdžio pastabų apie mūsų lankytas šalis. Dabar būtų galima pažvelgti ir į mūsų ekskursantus. Kaip jau minėta, iš viso buvome 43 keleiviai, tarp kurių tik 12 lietuvių. Lietuviai sudarė atskirą grupę, su kitais per daug nesimaišė ir nebendravo. Kitataučiai atskiros grupės nesudarė, nes jie į šią ekskursiją buvo užsirašę pavieniui. Atrodo, kad jie buvo daug ramesni ir paklusnesni už lietuvius.

Ekskursija yra labai gera proga pažinti žmones, jų charakterius ir kultūrą. Prieš

kiekvieną ekskursiją mes keleiviams vis primename, kad keliaujant reikia vengti ypač dviejų dalykų: vėlinimosi ir murmėjimo. Tai yra dvi blogybės, kurios kartais labai apkartina visų nuotaiką. Žmonės labai pyksta ir jaudinasi, kai autobusas jau turi išvažiuoti, o kai kurie keleiviai dar krautvėse sau ramiai vaikščioja ir perka suvenyrus. Kita didelė blogybė — murmėjimas. Pasitaiko tokių keleivių, kurie "visur buvę, viską matę, viską žino". Jie viskuo nepatenkinti, viską kritikuoja. Jeigu viešbutyje gauna kambarį antrame ar trečiame aukšte, tai skundžiasi, kad jie negalės miegoti, nes girdės gatvės triukšmą. Jeigu jiems paskiriamas kambarys, sakysime, dvidešimtame aukšte, tai vėl protestuos: pažvelgus žemyn pro langą, jiems sukasi galva. . .

Šių metų ekskursijoje vėlinimosi, galima sakyti, nebuvo, bet murmėjimų netrūko. Žinoma, tie murmėjimai buvo tik mūsų, lietuvių, grupėje ir tai ne visoje. Toje lietuvių grupėje susidarė kita kelių ponių grupelė, kuri, atrodo, norėjo atkreipti į save kitų dėmesį savo išmintimi. Tą "išmintį" pradėjo rodyti ten, kur reikia ir kur nereikia. Buvo tikrai juokingų situacijų. Paminėsime tik kelias.

Paprastai ekskursijose yra paprotys pasveikinti keleivius jų gimtadienio, vardinių ar kokia kitokio proga. Kai kitose mūsų ekskursijose buvo tik lietuviai, kai joms vadovavo lietuviai, tai vadovams buvo žinomi ir ekskursantų vardai, ir jų gimimo datos, bet šiais metais vadovė buvo nelietuvė, todėl visi tie duomenys jai nebuvo žinomi. Tad vieną kartą autobuse ji paprašė, kad visi keleiviai jai paduotų savo pasus — ji norinti nusirašyti kai kuriuos duomenis. Tada tuoj viena tos mūsų moterų grupelės "pravadyrė" paskelbė, kad būtų naivūs ir neišmintingi tie, kurie jai duos pasus. Čia jau netoli yra Sovietų Sąjunga, tai tos mūsų vadovės tikslai aiškūs. . . Ji, matyt, nori koku nors būdu pasitarnauti sovietams, gali mus išduoti ir pan. Vis dėlto tie "grasinimai" kitų nenugąsdino, tik sukėlė šiek tiek juoko. Pasus davėme, ir vakare visi suprato, kuriam tikslui jie buvo renkami:

Norvegių vestuviniai drabužiai.

buvo atneštas tortas ir pasveikintas vienas keleivis, kuris tą dieną šventė savo gimtadienį. . . Vis dėlto kai kurios tos grupelės narės ir toliau nenorėjo prisipažinti prie savo klaidingo įtarimo ir dar vis mano, kad čia galėjo būti ir kitų tikslų. . .

Kai atvažiavome į Stokholmą ir sustojome prie savo viešbučio, į autobusą įlipo linksmas uniformuotas viešbučio durininkas (bell-boy) ir pasisakė, kad jis esąs rusas. Kai kurie mūsų keleiviai jį užkalbino rusiškai. Tada vėl prapliupo juos barti ir neišmanėliais vadinti tos moterų grupės atstovės, "autoritetingai" aiškindamos, kad tas rusas tikriausiai yra specialiai atsiųstas, ir ką gali žinoti, ką jis su mumis, lietuviais, nori padaryti, gal jis mus pakreips į Maskvą. . . Į tai kitų keleivių atsakymas juoku vėl jas labai įerzino.

Tarp mūsų keleivių buvo viena švelni jauna penkiolikmetė mergaitė amerikietė,

kuri keliavo drauge su savo teta. Toji mergaitė buvo labai draugiška ir lipšni. Ji prieidavo prie vieno ar kito keleivio, meiliai jį užkalbindavo, prisiglausdavo. Amerikiečiai ją taip pat paglamonėdavo, apkabindavo, kai kurie net pabučiuodavo. Dėl ko ji taip elgėsi? Gal buvo išsiilgusi savo tėvelio? Bet kai kurios mūsų moterys iš tos minėtos grupelės pradėjo kalbėti, kad ji esanti nenormali, pagal savo amžių per daug vaikiška, ją vadino visokiais pažeminančiais žodžiais, nuo jos šalinosi ir pyko ant tų, kurie ją gynė. Kaip šį reiškinį išaiškinti, gal galėtų pasakyti tik psichologai.

Pagaliau sėdėjome Kopenhagos aerodrome ir laukėme lėktuvo grįžti atgal į Ameriką. Prieina prie mūsų lietuvių grupės stuardesė ir sako, kad atsirado keliolika pauglių, kuriems nėra vietos turistinėje klasėje. Būtų vietos pirmoje klasėje, bet ji nenorinti ten jų sodinti, nes jaunimas papras-

tai triukšmauja, tad nepatiks kitiems pirmosios klasės keleiviams. Tada ji paklausė, ar mes nesutiktume jiems užleisti savo vietas, o mes eitume į pirmąją klasę. Aišku, tai buvo graži privilegija, bet tos mūsų moterys tuoj vėl pradėjo murmėti ir jaudintis, sakydamos, kad jos jau susikombinavo vietas visos kartu, o toje pirmoje klasėje jas išsklaidys tarp kitų keleivių. Vis dėlto labai nenoromis nuėjo į tą pirmą klasę, vėl susikombinavo vietas visos kartu ir džiaugėsi, kad galėjo valgyti ir gerti, ko tik norėjo ir kiek tik norėjo. . .

Nesakau, kad visos keturios tos grupelės moterys buvo tokios. Gal ten buvo tik viena "pravadyrė", bet kitos iš "solidarumo" laikėsi tos pačios linijos. Vis dėlto tai buvo neigiama ekskursijos pusė.

Kaip jau užsiminėme, tarp mūsų grupės kitataučių tokių problemų nebuvo. Jie labai gerai suprato, kad, jeigu pasirinko šią ekskursiją, ši maršrutą, šią kelionių agentūrą, tai turi sutikti su viskuo, kas čia daroma, kur vežama, kas rodoma, kas vadovauja ir t.t. Tai yra kultūringo ir protingo žmogaus pažymys.

Baigiant šį trumpą aprašymą, galima būtų kelti klausimą, ar tokiose ekskursijose yra geriau, kai keleiviai susidaro draugų grupelės ir kartu su jais sėdi autobuse, valgykloje ir pan., ar gal būtų geriau, jei nuolat tuos savo draugus keistų, stengtųsi su visais daugiau susipažinti, pabendrauti. Atsakymas nebūtų labai lengvas. Aišku, kad visuomet būti su sau artimesniais ir malonesniais, su kuriais randi bendrą, įdomesnę kalbą, yra daug maloniau, tai suteikia daugiau poilsio, ko ekskursijoje dažnai ir siekiama. Tačiau jeigu vykstama su ekskursija tam, kad pamatytum daugiau kraštų, daugiau žmonių, kad susipažintum ir su skirtingų tradicijų bei skirtingų kultūrų žmonėmis, tai būtų naudingiau visą laiką nebūti su tais pačiais, bet stengtis kaip galima daugiau jų pažinti, su jais pasikalbėti, pabendrauti, praplėsti savo akiratį. Gal nebūtų tikslu čia duoti kokius nors griežtus nurodymus — tepasirenka kiekvienas tai, kas jam atrodo geriau.

■ Krokuvos mieste, lankydamasis Lenkijoje, po piežius Jonas Paulius II, dalyvaujant dviem milijonams žmonių, pašelbė du naujus palaimintuosius: kun. Rafaelį Kalinauską ir brolių Adomą Albertą Chmieliauską Abudu yra buvę 1863 m. sukilimo prieš rusus dalyviai, abudu artimi Lietuvai. R. Kalinauskas buvo gimęs Vilniuje, buvo Petrapily baigęs inžinerijos akademiją ir kai kurį laiką joje profesoriavo. Buvo kariuomenės inžinierius, tarnavo rusų generaliniame štabe. Sukilimo metu buvo sukilimo vadu Lietuvoje su būstine Vilniuje. Suimtas, buvo Muravjovo nuteistas mirti, bet liko gyvas, užtarus jo draugams. Apie dešimtį metų išgyveno Sibiro tremtyje. Amnestijos metu išleistas, 1877 m. įstojo į karmelitų vienuolyną Graze. Tapo kunigu. Pasižymėjo šventumu. Mirė 1907 m. Antras palaimintasis — Adomas Albertas Chmieliauskas buvo tapytojas, Belgijoje studijavo inžineriją. Prisidėjęs prie sukilėlių, ginklo nevertėjo. Kovoje buvo sunaikinti sužeistas.

■ Italų žinių agentūra skelbia, kad 1984 m. po piežius lankys Zimbabvę, Angolą, Madagaskarą, Mozambiką, P. Korėją, Tailandą, Šveicariją, Kanadą, Venecuelą, Kolumbiją, Peru ir Ekvadorą.

■ Australijos kardinolas James Robert Knox, 69 m. amžiaus, paskutiniu metu vadovavęs Vatikano Popiežiškai Šeimų Tarybai, mirė besigydydamas nuo apopleksijos priepuolio.

■ JAV svarsto užmegzti formalius diplomatinis ryšius su Vatikanu.

■ Vyskupas Liudas Povilonis, Vengrijos kardinolo Lekai kviečiamas, su lietuvių dvasiškių delegacija lankėsi Vengrijoje. Vysk. Povilonis su kardinolu aptarė įvairius religinius klausimus. Taipgi vysk. Povilonis buvo susitikęs su Vengrijos vyriausybės įgaliotiniu religijos reikalams Imre Mikloš ir pasikalbėjo Vengrijos Bažnyčią ir valstybę liečiančiais klausimais.

■ Danų katalikų vyskupas Martensen pasiuntė laišką Andropovui, prašydamas grąžinti laisvę lietuviui žmogaus teisių gynėjui Viktorui Petkui, kuris prieš penkeris metus buvo sovietinio teismo nuteistas dešimt metų kalėti ir penkeriems metams tremties.

■ Guatemalos arkivyskupas kardinolas Mario Casariego mirė, sulaukęs 74 m. amžiaus.

■ Tarptautinė amnestijos organizacija kreipėsi į vadinamąją Berlyno konferenciją, vykusią Rytų Berlyne, prašydama, kad darytų įtakos išlaisvinti V. Petkų. Skelbdamas apie tai danų laikraštis pažymi, kad konferencija atmetė Tarptautinės amnestijos prašymą, tvirtindama, kad Petkus teisingai nubaustas. . .

J. Pr.

SIEKIANT DALYVAUTI PALAIMINIMUOSE (III)

P. DAUGINTIS, S.J.

Jau rašėme "Laiškų lietuviams" 1982 m. gruodžio ir 1983 m. sausio numeriuose apie aštuonis Kalno palaiminimus aplamai ir apie kai kuriuos plačiau ir atskirai. Šį kartą rašysime apie trečiąjį palaiminimą: "Palaiminti, kurie liūdi — jie bus paguosti" (Mt 5,4). Tai yra Kristaus teigimas ir pažadas. Kaip visame Kalno pamoksle skelbiama Dievo karalystė pilnai įsigalės tik pasaulio pabaigoje, taip ir šis palaiminimas bus visiškai įvykdytas tik danguje. Tačiau ir dabar jis galioja, ir dabar yra palaiminti bei paguodžiami, kurie liūdi.

LIUDĖJIMAS IR PAGUODA ASMENISKAME GYVENIME

Pats Kristus pergyveno liūdesį ir patyrė paguodą savo žemiškame gyvenime. Tai įvyko, kai po 40 dienų ir naktų pasninko bei maldos buvo išalkęs, ištroškęs ir piktosios dvasios gundomas. Velniui pasitraukus, "štai angelai prisiartinio ir jam tarnavo" (Mt 4,11).

Labai stiprų liūdesį Jėzus pergyveno Getsemanės sode prieš pat savo kančią. Atėjęs į sodą, Kristus su savim pasiėmė Petrą, Joną ir Jokūbą. Jis jiems skundėsi: "Mano siela mirtinai nuliūdusi". Mirtino sielvarto apimtas, jis dar karščiau meldėsi. Jo praktikas pasidarė kaip tiršto kraujo lašai, varvantys žemėn. Pagaliau pasirodė angelas ir jį sustiprino. Taip sustiprintas ir paguostas, Jėzus išėjo kentėti ir tą kančią iškentė nepalūžęs. Dar didesnę paguodą ir dievišką palaimą patyrė jo žmogiškai dieviška širdis, kai trečią dieną prisikėlė amžinai laimingam gyvenimui.

Jėzus Kristus, įsikūnijęs Dievo Sūnus, pats patyręs žemėje didelį liūdesį, pasiėmęs ant savęs žmonių nuodėmes ir negalias, užpelnė liūdintiems tikintiesiems sustiprinimo, gydymo ir paguodos malonę.

Daug tikinčiųjų savo gyvenime patiria didelių liūdesių. Jie liūdi dėl savo padarytų

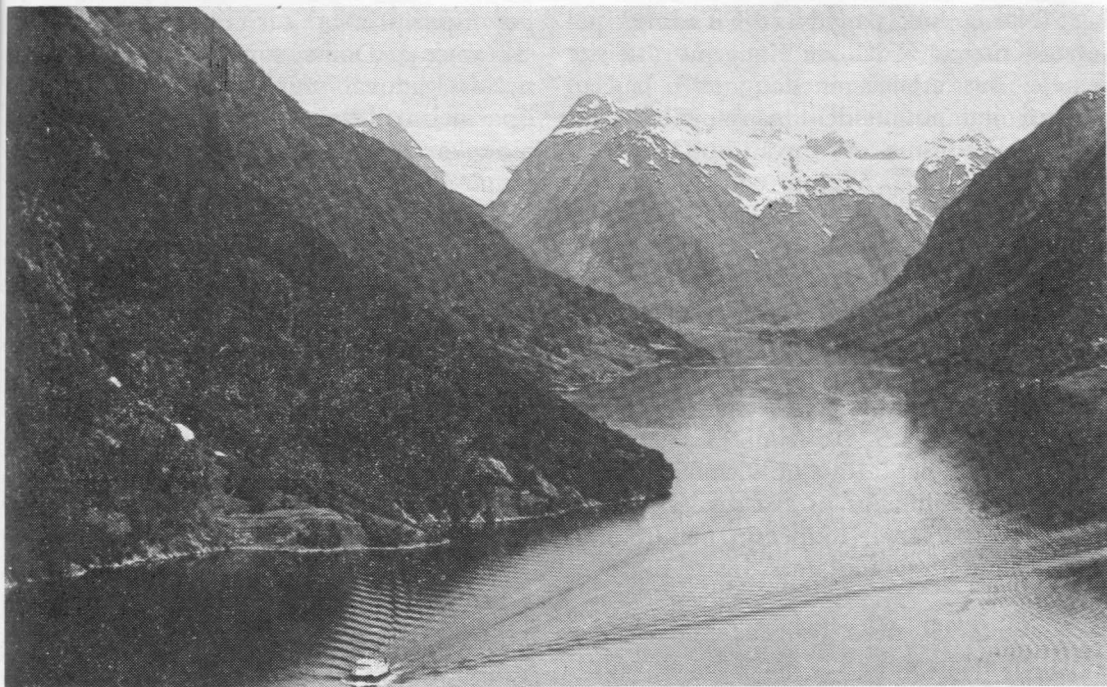
blogybių ar dėl neatliktų darbų, dėl apsilaidimų savo pašaukimo pareigose, dėl patirtų skaudžių įžeidimų, tapusių neužgydomomis žaizdomis, dėl artimųjų mirties, dėl ligų ir kitokių nelaimių. Jie jaučiasi nusiminę, nepatenkinti, nelaimingi, palūžę. Nors tokie tikintieji ir nebedarytų didesnių nuodėmių, bet jaučia, kad su jais kažkas negera, kad jie kai kuriose srityse nevykdo ar nepajėgia vykdyti Dievo valios.

Kun. M. H. Crosby, OFM Cap., savo knygoje "Spirituality of the Beatitudes" (81 psl.) aprašo, kaip jis pats ilgai liūdėjo, bet buvo paguostas ir jautėsi laimingas žmogus.

— Aš jaučiau, kad kai kurios mano gyvenimo sritys neprisileido Dievo, kad kokios slaptos galios mane kontroliavo. Mano maldoje vis iškildavo prašymas: "Nuo mano slaptųjų nuodėmių gelbėk mane, Viešpatie". Anose srityse manasis aš buvo svietimas Dievui ir žmonėms. Aš jaučiau, kaip vis labiau tolstu nuo Dievo. Ilgiau galvodamas apie savo gyvenimą, turėjau prisipažinti keletą slaptųjų laikysenų, labai apsprendžiančių mano pomėgius, svajones, siekius, susirūpinimus.

Aplamai kalbant, savo susimąstymuose mes atidengiamo ne kartą, kad išorinės nuodėmės ir netvarkingi pasireiškimai yra vidinių ligų ir negalavimų simptomai. Su jomis kovoti mes nenorime. Tai šaknys blogybių, kurias tradicija vadina septyniomis didžiosiomis nuodėmėmis. Taip, pavyzdžiui, tiesioginis ir perdėtas mūsų įvertinimo ieškojimas gali atidengti puikybę ar pavydą. Mūsų sumaterialėjimas gali išduoti mūsų godumą valgiui, gėrimams, pinigui. Stipriai pasireiškęs lytinis smalsumas ir tuščios fantazijos gali atspindėti lytines užgaidas, o kartais tuštumą.

Tie giliai paslėpti mūsų pomėgiai yra pamėgtieji propagandistų ir gundytojų tai-

Charakteringas Norvegijos fjordas.

kiniai. Jie žino, kiek tokios emocijos yra mus apsprendžiantieji veiksniai. Užtat Jėzus pasakė: "Kur tavo lobis, ten ir tavo širdis" (Mt 6,21). Čia paaiškėja ir kiti ta pačia proga Kristaus pasakyti gana sunkiai suprantami žodžiai: "Kūno žiburys yra akis. Todėl, jei tavo akis sveika, visam tavo kūnui bus šviesu. O jeigu tavo akis nesveika, visas tavo kūnas skendės tamsoje... Taigi, jei tavyje esanti šviesa tamsi, tai kokia baisi toji tamsa" (Mt 6,22).

— Aš pradėjau suvokti, — toliau pasakoja kun. M. Crosby, — kad tamsa manyje vis labiau tirštėja, kad man būtinai reikia išeiti iš tos tamsos, iš to svetimėjimo Dievui. Aš ilgai labai liūdėjau. Man padėjo du mano draugai kapucinai. Jiedu buvo gerai susipažinę su katalikų charizmatinio atsinaujinimo sąjūdžiu. Jie papasakojo savo pergyvenimus ir vidurinius pagijimus kunigų ir diakonų konferencijoje Steubenville, Ohio. Jie ir mane pakvietė ten važiuoti. Pradžioje nenorėjau, bet vėliau sutikau. Tačiau prieš važiuodamas į konferenciją, sugalvo-

jau atverti savo liūdesį kokiam nors žmogui. Nutariau papasakoti savo svetimėjimą Dievui. Taip atsiverti galima tik geram draugui arba visai svetimam žmogui. Kaip tik toks geras draugas buvo Fredis, vienas iš tų dviejų, mane kvietusių važiuoti į kunigų konferenciją. Jis viską apie mane žinojo ir mane mylėjo. Jis buvo kunigas — tad gali būti Dievo siųstas man atleisti, mane pagydyti, mane paguosti. Pasitaikė proga, kad aš ir jis buvome vienu du. Jis pradėjo pasakoti apie save, apie savo vidinius pergyvenimus įvairiais amžiaus laikotarpiais. Tai buvo tartum kvietimas ir man atsiverti. Ir aš jam išpasakojau visą savo gyvenimą. Jam kalbėjau apie savo svajones, baimes, nuodėmingus troškimus, užsigavimus ir lūkesčius. Nepalikau nepasakęs nieko, net ir slapčiausių dalykų — viskuo su juo pasidalinau. Jis suprato mano silpnybes, baimes, liūdesį. Jis, kaip Kristus tarnas, lyg palietė mane, gydėdamas giliausias širdies žaizdas, tas mano liūdesio sritis. Per jį Jėzus man, kaip anam raupsuotajam, sa-

kė: "Noriu, būk pagydytas!" Tada aš pajutau Kristaus žodžius: "Kam jūs atleisite žemėje, bus atleista ir danguje!" Jaučiau augantį įtampos atsileidimą ir palaiptu kylančią džiaugsmą. Aš buvau sugražintas į pirmą gerumą. Vietoje palūžimo ir nusiminimo ašarų, užliejo mane linksmybės aliejus (plg. Iz 61,2). Aš buvau paguostas, ir toji paguoda pasiliko manyje, o taip pat ir noras paguosti kitus liūdinčiuosius.

Kas atsitiko su kun. M. Crosby, atsitinka su daugeliu tikinčiųjų. Juos slegia didelis, nesibaigiantis liūdesys, vedantis į nepasitenkinimą, neviltį, palūžimą. Tačiau Dievas nori, kad neprazūtų nė viena jo nuklydusi avelė. Liūdinčius jis sau susieško, grąžina savo kaimenei, tikinčiųjų bendruomenei, Bažnyčiai, suteikdamas jiems pastovią paguodą.

Viešpats tai daro įvairiais būdais: per gerus, tikinčius draugus, per dvasios vadus,

per išpažintį, tą susitaikymo ir gydymo sakramentą. Darosi suprantama, kodėl Bažnyčios vadovai taip iškelia individualinę išpažintį, o dvasinio gyvenimo vadovai pataria kartais eiti išpažinties iš viso gyvenimo ar iš praeitų metų.

Kartais liūdėjimo priežastys patiems žmonėms yra sunkiai suvokiamos ar perėjusios giliai į sąmonę, pvz., didelis išgyventas nusivylimas, paniekinimas, neapykanta, keršto noras, baimė. Jie gal jau užmiršti, bet veikiantys per sąmonę. Liūdesys gali būti susijęs su pergyvenimais šeimoje, aplinkoje, su temperamentu, pvz., jei kuriame vyrauja melancholiko temperamentas, jis bus palinkęs į liūdesį, nepasitenkinimą, turės menkavertiškumo kompleksą.

Tokiems liūdintiems, norintiems pasiekti nusiramimą ir paguodą, paprastai reikia gana sudėtingo vidujinio gydymo, nekalbant jau apie tuos, kurie turi psicho-

Stokholmas.

patiškų negalių. Jiems reikia psichologo, psichiatro, gerai pažįstančio žmogaus sąmonės bei pasąmonės dėsnius; reikia kunigo, kuris Jėzaus Kristaus vardu atleistų jo asmenišką didesnę ar mažesnę kaltę; reikia ir vidujinio gydymo charizmą turinčio žmogaus, per kurį Dievas tektųsi jį pagydyti iš vidujinės negalios. Dabar tai gana plačiai praktikuojama katalikų ir protestantų, sudarant trijų asmenų grupę iš kunigo, psichologo ir gydymo charizmą turinčio asmens. Be abejo, kartais užtenka tik vieno iš jų.

Taip visi liūdintieji, kurie tikrai stengiasi ir prašo Dievą bei stengiasi pasinaudoti Kristaus įsteigtais sakramentais, gali pasiekti nusiramino, paguodos ir jaustis laimingais, palaimintais žmonėmis.

PAGUODA, LIŪDINT DĖL KITŲ

Šv. Paulius savo antrame laiške korintiečiams rašė: "Tebūna pašlovintas Dievas, mūsų Viešpaties Jėzaus Kristaus Tėvas, gai-

lestingumo Tėvas ir visokios paguodos Dievas, kuris guodžia mus kiekviename sielvar-te, kad ir mes galėtume paguosti bet kokio sielvar-to ištiktuosius ta paguoda, kurią gau-name iš Dievo" (1,3-7).

Šv. Paulius, tautų apaštalas ir didysis žmonių mylėtojas, taip rašė korintiečiams, sekdamas Kristaus pavyzdžiu ir mokymu. Juk Jėzus, kai jam buvo pranešta, kad jo gerbėjas ir draugas Lozorius mirė, labai nuliūdo. Nuvykęs į Betaniją ir stovėdamas prie kapo bei matydamas liūdinčias seseris Mortą ir Mariją, jis net apsiverkė. Norėdamas paguosti seseris, prikėlė jų brolių iš mirties.

Išgirdęs apie Jono Krikštytojo nužudymą, Jėzus laiveliu nuplaukė į dykumą. Norėjo vienuoje apmąstyti Jono mirtį ir pasimelsti. Tačiau, kaip šv. Matas pasakoja savo evangelijoje (14,12-14), minios tai sužinojo ir iš miestų pėsčiomis nusekė pas-kui jį. Kai išlipo į krantą ir pamatė daugy-

Stokholmas.

bę žmonių, Jėzui jų pagailo, tad jis, nustūmęs savo liūdesį į šalį, gydė sergančiuosius.

Skaitydami evangelijas, mes stebimės — kiek daug Jėzus pagydė ligonių! Taigi jis, gailėdamasis kitų, liūdėdamas dėl kitų, panaudodavo savo dievišką galią juos pagydyti. Galima sakyti, kad Kristus pirma pagydydavo žmones, o tik po to jiems skelbdavo linksmąjį Dievo karalystės evangeliją.

Jis suteikė tą gydymo galią ir savo apaštalams (plg. Mt 10,7), ir ją pažadėjo savo sekėjams: "Kurie įtikės, juos lydės ženklai: mano vardu išvarinės velnius, dės rankas ant ligonių, ir tie pasveiks" (Mt 16,17). Apie tokius piktųjų dvasių išvaymus skaitome Evangelijose, Apaštalų darbų knygoje, o vėliau įvairiuose istoriniuose pasakojimuose ir šventųjų gyvenimų aprašymuose. Ir mūsų dienomis tokie stebuklingi išgydymai vyksta. Yra nemaža tikinčiųjų, kuriems Viešpats suteikia gydymo charizmą, ypatingą dovaną. Per juos Kristus išgelbsti ligonius, paguodžia sergančiuosius ir gydo kitas negales. Apie tai skaitytojai bus jau girdėję ir patys regėję ar skaitę.

Tačiau Kristus gydo ir guodžia ne vien tik per gavusius gydymo charizmą. Jis tai pažadėjo visiems tikintiesiems ir net iškilmingai užtikrino: "Iš tiesų, iš tiesų sakau jums: kas mane tiki, darys darbus, kuriuos aš darau, ir dar už juos didesnių, nes aš keliauju pas Tėvą. Ir ko tik prašysite dėl mano vardo, aš padarysiu, kad Tėvas būtų pašlovintas Sūnuje" (Jn 14,12).

Taigi iš Kristaus žodžių ir iš pagydymo įvykių stebėjimo aiškėja, kad *gydymas yra normalus reiškinys gilaus tikėjimo žmonių tarpe*. Tik reikia tvirtai tikėti, kad Jėzus yra Viešpats, ir išvystyti tokį gyvą tikėjimą, kad maldaujant Dievas parodys savo gerumą ir galią.

ALKOHOLIKO ŠEIMOJE

Viename žurnale skaičiau apie vienos moters liūdesį ir jai suteiktą paguodą, Dievui pagydant jos alkoholiką vyrą. Ta moteris pasakoja, kad prieš 11 metų ji turėjo labai didelį liūdesį — jos vyras tapo alko-

holiku. Niekas nepadėjo, ir padėtis vis blogėjo. Štai ką ji rašo:

"Buvau labai susirūpinusi: kas bus su juo, su mūsų vaikais ir mudviejų moteryste. Nebežinojau, ką daryti. Tada viena mano draugė krikščionė patarė kreiptis į Jėzų. Pradėjau melstis už jį drauge su ja ir grupele kitų krikščionių. Jie pamokė mane geriau melstis, skaityti Šv. Raštą ir vis drąsino. Palengva Kristus, jo žodis ir pažadai pasidarė man ir mano šeimai gyva tikrovė. Pradėjau tikėti, jog Dievas, mano Tėvas, ištrauks mano vyrą iš alkoholizmo ir išgelbės mudviejų moterystę.

Dėl įvairių įvykių mano vyras atsidūrė ligoninėje. Aš savo dvasioje jaučiau Kristaus skatinimą eiti pas jį ir drauge siekti pagydymo. Kiti tikintieji draugai meldėsi drauge su manimi. Su pasitikėjimu pradėjau prašyti, kad Jėzus suteiktų mums naują gyvenimą. Taip pat pradėjau vis labiau jausti Viešpaties norą atiduoti jam savo gyvenimą ir padaryti pasižadėjimą mylėti ir tarnauti jam, mano vyrui ir šeimai visą savo gyvenimą. Be to, aš supratau, kad vyro nebegėrimas dar nebūtų visos problemos išsprendimas. Reikia man savo vyrą mylėti nauju būdu ir visa širdimi. Daugiau neturiu būti kritikuojanti jį ir jam aštri. Privalau būti užjaučianti ir nuoširdžiai juo besirūpinanti. Jam pagijus, bus reikalinga atsiremti į mane. Tad aš turiu išmokti būti stiprios dvasios ir stiprių jausmų.

Keletas krikščionių vyrų pradėjo bendrauti su manuoju, ne tik tapdami jo draugais, bet ir įtikinančiai kalbėdami apie Jėzaus meilę jam. Visa savo būtybe spindėjau džiaugsmu ir paguoda, kai vyras pagaliau pasveiko ir visą savo gyvenimą pavedė Kristui. Be to, buvau dar kiek nerami ir susirūpinusi savo vaikų ateitimi, kurie tada lankė pradžios mokyklą. Kai aš savo slegiančią baimę pasakiau vienai krikščionei moteriai, tai ji man pasakė, kad jeigu kiekvieną dieną melsiuos, Dievas duos meilės ir išminties gerai auklėti vaikus. Juk Dievas juos myli ir globoja geriau negu mes patys.

Taigi anksčiau mano gyvenimas buvo pilnas sąmyšio, neramumo ir liūdesio dėl

Karališkieji sodai Stokholme.

vyro baidos alkoholizmo ligos. Aš buvau arti desperacijos. Dabar jaučiu paguodą, ramybę ir džiaugsmą kiekvieną dieną, patirdama savo gyvenimą esant Dievo rankoje”.

Užtat ir mums, liūdint dėl savo artimųjų, giminaičių, draugų ar pažįstamų, kai juos kankina ligos, kai jie eina blogais keliais ar yra atšalę nuo Dievo, reikėtų panašiai elgtis. Reikėtų ir mums patiems ištvėringai, su dideliu pasitikėjimu melsti Dievą ir prašyti kitus melstis, kad jis išgydytų, pakeistų tuos žmones, o taip pat ir mus pačius. Taip elgiantis, tikrai anksčiau ar vėliau Dievas mus išklausus ir paguos.

LIŪDINTIEJI DĖL INSTITUCIJŲ IR STRUKTŪRŲ

Šv. Mato evangelijoje labai stipriai ir dramatiškai pateikiami įvykiai ir Kristaus kalbos prieš kančią (Mt 21-23 skyriai). Tai parodo, kaip Jėzus stengėsi atversti kuniiją, rašto žinovus ir fariziejus bei sadukiejus, ano meto įtakingąsias klases ir institu-

cijas. Norėdamas aiškiai parodyti tų institucijų bei jų sudarytų struktūrų blogumą, Jėzus parodė net dievišką galybę, jėga išvairdamas iš šventyklos šventoriaus prekiaujančius. Veltui Jėzaus pastangos — jie nenori pasikeisti, dargi trukdo jam skelbti savo mokslą apie Dievo karalystę.

Dėl šių institucijų ir jų vadovų bei sekėjų širdies kietumo (plg. Mt 13,14) negalėdamas jų atversti ir pataisyti, Jėzus gali vien liūdėti dėl jų ir visos tautos skaudžios ateities. Kristus jaučiasi apviltas, palaužtas, liūdnas... Ne kartą iš jo akių krinta ašaros, o jo širdis ir lūpos skundžiasi: “Jeruzale, Jeruzale! Tu žudai pranašus ir užmuši akmenimis tuos, kurie pas tave siūsti. Kiek kartų norėjau surinkti tavo vaikus, kaip višta surenka savo viščiukus po sparnais, o tu nenorėjai! Štai jūsų namai bus jums palikti tušti”.

Šiame ilgame, dideliame liūdesyje Jėzus

buvo paguostas dvejopai. Pirma, žinojimu, kad jis viską padarė, norėdamas atversti šias institucijas — pataisyti kunigijos ir inteligentijos klases. Antra, kad po jo mirties ir garbingo prisikėlimo pradės formuotis nauja religija, tikinčiųjų bendruomenė, Bažnyčia.

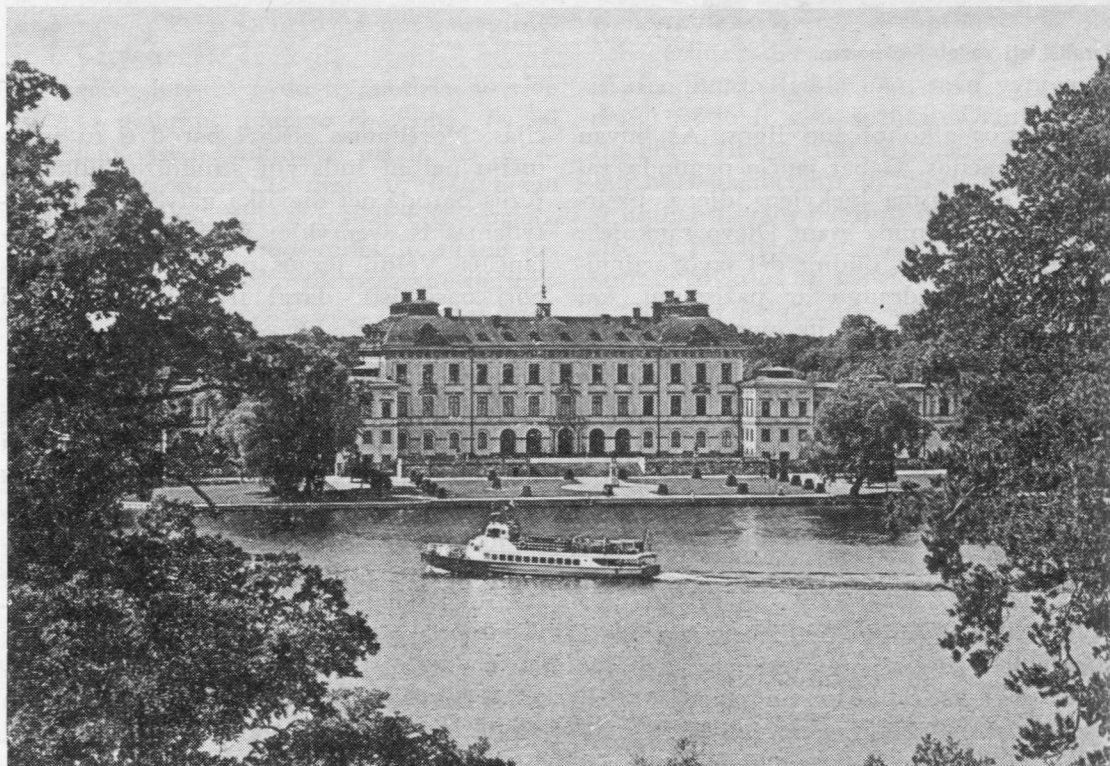
Panašiai daugelis tikinčiųjų liūdi dėl mūsų laikų religinių ir dvasinių institucijų bei pasaulietišku struktūrų blogumo, dėl jų daromų kliūčių žmonėms Dievą pažinti, garbinti ir mylėti, dėl jų vykdomų išnaudojimų, skriaudų, neteisybių. Prieš jų akis stoji šeimos ir Bažnyčios institucijose vyravęs seksizmas (tik vyriškos lyties žmonių valdymas), klerikalizmas, net fanatizmas ir tam tikras gobšumas. Kitose struktūrose — klasizmas (aukštųjų klasių viešpatavimas), elitizmas, rasizmas, atsilikusių tautų išnaudojimas, materializmas, kapitalizmas, komunizmas, socializmas. Daugeliui yra skaudu žiūrėti į visuomenės dabar toleruojamus, įstatymais leidžiamus ir net valstybės finan-

suojamus abortus, skrybas, pornografiją, vis plečiamą militarizmą, ginklavimosi lenktynes, branduolinių bombų gamybą.

Palaiminti, kurie dėl to liūdi! Viešpats mato jų liūdesį, girdi jų deiones, prašymus, maldavimus. Jis vis nebaudžia ir gailisi tų paleistuvingų dvidešimtojo amžiaus Sodomos ir Gomoros miestų, vis laukdamas, kad jie pasitaisytų. Tai yra paguoda liūdintiesiems.

Dievas laimina jų ir kitų gerų žmonių organizuotas pastangas veikliai kovoti su visais įvairiais "izmais". Jau yra gana daug pasiekta: stengiamasi moterims ir pasauliečiams duoti lygias teises Bažnyčioje ir bendruomenės institucijose, veikia stiprus sąjūdis už gyvybę (prieš abortus), visokeriopus darbininkijos padėties gerėjimas ir pan.

Visa tai liūdintiems yra paguoda. Taip pat yra suraminimas, žinant, kad Visagalis dėl Kristaus kančios ir gerųjų žmonių nuopelnų vis tiek išgelbės savo geros valios vaikus savajai Karalystei žemėje ir danguje.

Drottningholm rūmai Stokholme.

NEBŪKITE SUSIRŪPINĘ

Buvusi SIBIRO TREMTINĖ

Ruduo — derliaus ir sotumo metas. Brandūs pėdai pripildo kluonus, o medžių šakos linksta nuo vaisių sunkumo. Ir vis dėlto kiek maža džiaugsmo matyti prie pilnų klėčių. . .

Klėčių ir kluonų savininkai su baime žiūri į savo pasėlius — ar kluonai pakanamai erdvūs? Ar klėčių užraktai patikimi? Ar į juos nesikėsins tie, kurie nė piršto nepajudino šitam derliui gauti? O tie, kurie nemokėjo, nenorėjo, kuriems nepavyko pasirūpinti ištekliais, su pavydu skaičiuoja turtingojo lobį. Auksinis varpų ir monetų blizgesys godumu uždega turtingojo širdį, o pavydu tų, kurie stovi tuščiomis rankomis. Ir taip du žemės broliai lieka mirtini priešai. Ir vieni, ir kiti pamiršta, kad tikrasis klėčių ir svirnų savininkas esi Tu, ir tik pagal Tavo nuostatus turi būti dalijamas kluonų derlius.

Aš stoveiu prie savo klėčių ir norėčiau apskaičiuoti savo išteklius. Kviečių ir monetų nėra daug. Dėl jų nevertėtų rūpintis užraktais — tik tiek, kiek reikia tai kasdieninei duonai, kurios Tave prašome. Bet kaip apskaičiuoti tuos nepavagiamus ir neuždirbamus išteklius, kuriais Tu aprūpinai mano svirnus? Toji širdies ramybė, pasitikėjimas Tavimi — aš nemoku nei pavadinti, nei apskaičiuoti Tavo dovanų.

Esu blogas šeimnininkas — niekada nemokėjau rūpintis ištekliais ir prižiūrėti aruodų. Paimk tą rūpestį Tu. Aš liksiu tik Tavo darbininkas. Štai mano rankos, mano valandos. Duok joms darbo, vis tiek kokio, vis tiek kiek. Paimk viską — išteklius ir rūpesčius ir tvarkyk viską savo nuožūra. Tu sutvarkei mano gyvenimą taip, kad reikia dalintis viskuo su kitais. Neleisk, kad atsistočiau prieš juos tuščiomis rankomis ir pavargusia širdimi. Kartu su duona leisk paduoti jiems Tavo karalystės ilgesį.

Esu prastas kluonų ir svirnų šeimnininkas. Leisk būti paukščiui, kuris maitinasi iš Tavo rankų.

ARABŲ TURGUS

K. P.

Amerikiečiai ir europiečiai nusiskundžia, kad, kai jie lanko Maroką, Alžyrą, Tunisą, ar kitas šiaurės Afrikos šalis, vietiniai pirkliai juos nori išnaudoti, visada užsiprašydami per aukštas kainas. Ne. Jie nenori išnaudoti užsieniečių, bet yra toks vietinių pirklų paprotys vis daugiau užsiprašyti, kad galėtų pasiderėti. Jie ir vietiniams pirkėjams pakelia kainas, kad būtų iš ko nusiderėti. Tai yra toks jų gyvenimo būdas.

Tvarkydamas savo biblioteką, radau knygą, parašytą arabo prancūzų kalba. Ją buvau skaitęs prieš kokią 30 metų. Toje knygoje aprašoma marokiečių gyvenimas ir papročiai. Autorius prisimena ir aprašo, kaip jis, mažas būdamas, su motina ėjo į turgų pirkti liemenės ir kaip motina ilgai derėjosi, kol nupirko. Čia pateiksime tų derybų aprašymo vertimą.

“Mes apėjome kokią dešimtį krautuvių. Pardavėjai veržėsi vienas pro kitą, rodydami vaikiško dydžio krūvas liemenių. Čia jų buvo įvairiausių spalvų, bet nė vienos spalvos atspalvis nepatiko mano mamai. Pagaliau ji pasirinko raudonos vyšninės spalvos liemenę, gražiai išsiuvinėtą šilkiniais siūlais. Nuvilklo mano baltą apsiaustą, užvilko liemenę, susegė sagutes iki pat kaklo, atsitraukė toliau, kad galėtų pamatyti, kaip ji man tinka. Liepė pasisukti į kairę, paskui į dešinę, ilgai atseginėjo sagutes ir susukus į kamuolį liemenę gražino pardavėjui.

— Ar tau patinka liemenė?

— Kaina nuspręs apie patikimą, — atsakė motina.

— Tad aš ją suvyniosiu. Rimtiems pirkėjams iš visada darau nuolaidą. Ši liemenė paprastai parduodama už 5 rialus, bet aš tau atiduodu už keturis.

— Be derybų. Aš tau duodu du rialus.

— Kaip Dievą myliu — tu man nesiūlai net savikainos! Jokiu būdu neparduosiu už tokią kainą, nors man ši vakarą reikėtų eiti elgetauti, norint išmaitinti vaikus.

Krautuvininkas baigė klostyti liemenę ir ieškojo popieriaus suvynioti.

— Klausk, sako mano motina, — aš esu šeimininkė, rūpinuosi namų apyvoka ir neturiu laiko čia su tavimi derėtis. Ar nori atiduoti už du ir ketvirtį rialo? Šią auką aš darau tik dėl savo sūnaus, kuris taip norėtų šią liemenę užsivilkti Ašuro (vaikų šventės) dieną.

— Šis vaikutis man labai patinka, ir tik dėl jo aš nusileidžiu iki trijų su puse rialų.

Ir krautuvininkas ištiesė ranką, tikėdamasis gauti tuos pinigus. O mano motina nusigrėžė, paėmė mane už rankos ir vedasi.

— Eime, liemenių netrūksta turguje. Mes rasime pardavėją, su kuriuo protingiau pasikalbėsime.

Krautuvininkas primygtinai pradėjo mus šaukti atgal:

— Sugrįžk, ponია! Sugrįžk! Liemenė tavo vaikui patinka, aš verčiau už dyką ją atiduosiu, kad tik tavo vaikas turėtų malonumą ją užsivilkti. Žinoma, kad liemenių netrūksta turguje, bet ar tu rasi tokios kokybės? Tik pažiūrėk, kaip kruopščiai siūlės atsiūlėtos, kaip sagos įsiūtos... Imk šią liemenę ir pati pasiūlyk kainą, vertą prekės. Tu, man atrodo, esi "šerifa" (Mahometo giminės aristokratė) ir pilna palaimos. Aš prašau, kad neužmirštum savo maldose paprašyti pranašo užtarimui paskutiniame mano teisme.

Mano motinai galva apsisukdavo, kai tik ją kas pavadindavo "šerifa". Pasiieškojus po visas kišenes, išsitraukė sumazgytą skudurėlį. Atrišo. Išėmė du su puse rialo ir padėjo ant stalo. Nelaukdama, kol krautuvininkas paprašys, kad pridėtų, pasiėmus suvyniotą liemenę, mane išsivedė".

■ Vatikanas paskelbė, kad neturi galios paleisti pasikėsintoją į popiežiaus Jono Pauliaus II gyvybę — Mehmet Ali Agca. Jis buvo teistas ir nubaustas Italijos teismo ir laikomas Italijos kalėjime.

■ Grupė JAV vyskupų lankė Pietų Azijoje esančias pabėgėlių stovyklas, susipažino su sunkia tų nelaimingųjų būkle ir kreipėsi į JAV vyriausybę bei kitus kraštus, skatindami daugiau tų pabėgėlių įkurdinti vakarų kraštuose.

Aš viengungis... ji viengungė...

Vytautas Kasniūnas

Kazys Juozaitis, padėjęs pypkę, pasiėmė akordeoną ir, pamiklinęs pirštais klavišus, sodriu baritono balsu užtraukė improvizuotą dainą, pritaikydamas muziką: "Aš viengungis... ji viengungė... mudu abudu... mūsų šeima keturių... ką tu lėmei ir nulėmei, likimo žvaigždele..."

— Įsikandai tu savo dainą ir dabar, kaip tas kirkilas, kirkini per dienų dienas, — atidariusi virtuvės duris, Vida ramino savo vyrą. — Leisk svečiui pailsėti, greičiausiai prigulė valandėlei.

— Prisilsės, išsimiegos naktį, o dabar juk laikas pietų. Man jau nosį kutena sklandantis virtuvės kvapas. Dar ko gero žuvis iš keptuvės iššoks, — juokavo Kazys.

— Gurgu gurgais gurguliuoja pilvas, pilvelis — vaišink mane, motinėle, saldžiu medumi, baltu pieneliu, — dainuodamas miegamojo tarpduryje pasirodė svečias Vytenis.

— Tai gražu! — išskėtusi rankas, linksmai šuktelėjo Vida. — Dabar matau, kad alkanai vyrai pasidaro dainininkais ir poetais.

— Tu nežinai, Vidute, su kokiais genijais bendrauji, — lamdydamas akordeoną užtraukė Kazys.

— Dėžes prikroviau eilėraščių, tau skirtų, — šypsodamasis sako Vytenis. — Tau, Vidut, tada amžiną meilę prisipažinėjau...

— Na, ir sentimentalumas tų vyrų, kai būna alkani, kaip vilkai, — nuėmusi Vytenio ranką nuo pečių, lyg ir susimąstė Vida.

— Tu ją mylėjai? — rimtai paklausė Kazys.

— Mylėjau! — artistišškai šūktelėjo Vytenis. — Mylėjau labai, nepaprastai. Tai buvo gražiausios meilės dienos, dangaus vartų dovana, taip aš visados sakydavau ir sakau. . .

— Tu ją tebemyli? — rimtesniu balsu vėl paklausė Kazys.

— Taip. . . myliu!

— Bėt juk ji mano žmona! — nuskambėjo liūdnas balsas.

— O ar tu ją myli, Kazy? — susidūrė dviejų vyrų akys.

— Galiu pakartoti tavo pasakytus žodžius: labai, nepaprastai, amžinai. . .

— Savo žodžiais tu apvainikavai ir mano meilę, Kazy. Aš vis troškau laimės Vidai. . . Dabar matau, kad tą laimę ji turi. Aš jai nebūčiau jos davęs, o tu jai davei. Koks aš dabar laimingas! Vaikiškai laimingas! Labai, labai. . .

Vytenis apglėbė Vidą ir Kazį. Visi trys bučiavosi, glamonėjosi. Pasakytų žodžių garsai nuskrido pro atvirus langus į pušynėlį, nubangavo ežerėlio vilnimis. Tai tik žodžių garsai. Bet patys ištarti žodžiai pasiliks lyg paminkliniai akmenys, kurie bylos apie trijų draugystę. Tais akmenimis bus nugrįstas ir ateities gyvenimo kelias.

Visų akyse sublizgo ašaros. Saulės spinduliai pro langą apgaubė trijų žmonių akmeninę statulą, skulptūros kūrinių. Akmeniuose veiduose spindėjo šypsena, susidūrusių akių žvilgsniuose — dvasinis džiaugsmas, šešiose liemenį apglėbusiose rankose — amžina draugystė.

— Vidut, tavo iškeptą žuvį turbūt katės ėda. Užmiršai, kad mes alkani, — pirmas po ilgai trukusios tylos prašneko Kazys ir, paėmęs už rankos Vytenį, nusivedė prie minkštasuolio.

— Tai man naujiena ir, pasakysiu, labai džiuginanti, kad judu tokie artimi draugai su Vida, — užsirūkęs pypkę, kalbėjo Kazys.

— Kai tu sušukai, koks tu laimingas, vaikiškai laimingas, mačiau tavyje tą jaunuolį, kurį prieš daugelį metų pažinau.

Vida greitai paruošė pietų stalą. Atnešė ir šampano butelį.

— Išgersime už mūsų amžiną draugystę, pasiūlė Kazys. — Aš jau ir naujos dainos posmus sudėjau.

Įsisiūbavus linksmai kalbai, kieme subirbė automobilis ir pasigirdo krykštavimai.

— Vytautas atvažiavo su šeima ir atvežė mūsų vaikus, — priėjusi prie lango, pasakė Vida, — reikia ir jiems paruošti valgyti.

Tai pasakiusi, Vida nuskubėjo į virtuvę, o į kambarį, lyg su vėju, įlėkė du vaikai, nešini žuvimis. Juos atsekė Vytautas su šeima, kurie prie kito ežerėlio vasarojo, pasiėmę ir Juozaičių vaikus iškylai. Vienas Juozaičių vaikas atrodė lyg pusjuodis mulatas, o kitas lyg eskimas. Vytenis galvojo, iš kur jie galėtų būti. Apie juos jis nebuvo girdėjęs.

Pavalgę pietų, vyrai su vaikais išėjo į paežerę, o Vida su kaimyne pasiliko namie pasitvarkyti ir paruošti vakariene.

~ ~ ~

Stasys ir Elzė Lunkiai augino dvi dukras: Aldoną ir Vidą. Vida gimė "po nelaiminga žvaigžde", motinos žodžiais tariant. Ji šeimoje nebuvo laukta. Tėvų sugyvenimas buvo krumpliutas. Žmonos akyse — vyras visų blogybių kūrėjas ir nešėjas. Jis negražus, nemokša, muzikas. Vidutė nuo gimimo dienos — gyvas tėvo atvaizdas. Visi tautosakiniai pasakymai, dainos ir pastabėlės apie senmergystę jai buvo kraunama nuo vaikystės dienų. Taip ir augo namuose Vida, visų stumdoma. Sesuo buvo princesė, o ji — piemenaitė. Nė tėvas negalėjo jos užstoti, gyvendamas amžina baimė ir neviltimi.

Vida griebėsi mokslo, ir jai gerai sekėsi. Nuo jaunystės dienų pradėjusi uždabauti, pelnėsi duonai ir mokslui. Paskutiniame kurse susipažino su Vyteniu. Jis tada buvo susižiedavęs ir rengėsi vesti, baigęs mokslą. Tarp judviejų užsiliepsnojo drau-

gystė ir karšta meilė, bet ji buvo slapta, tik pogrindyje ruseno.

Vidos gyvenimo metus lydėjo motinos išpranašauta viengungystė. Keturiasdešimt antraisiais savo gyvenimo metais lėktuve susipažino su Kaziu Juozaičiu. Juodu suvedė jų vaikai, kartu skridę: vienas mulatas, kitas eskimas. Tai buvo dainose apdainuota meilė "iš pirmo pažvelgimo".

~ ~ ~

Kazys Juozaitis, geologijos inžinierius, buvo gimęs "miškinis". Tokiu ji laikė tėvai ir draugai. Tą "Miškinio" pravardę jis gavo nuo vaikystės dienų, stovyklaudamas su skautais. Mėgo vienumą, šalinosi nuo draugų. Knyga buvo jo mylimiausias palydovas. Skaitė apie medžius, miškus ir kalnus. Mėgo muziką — buvo savamokslis geras smuikininkas ir akordeonistas, rašė eiles, kūrė dainas.

Baigęs geologijos mokslus, jis gyveno įvairiuose pasaulio kraštuose. Pietų Arabijoje susipažino su Vyteniu, geologijos ekonomistu. Juodu susidraugavo, nes dažnai juos suvesdavo profesinis gyvenimas. Ilgesnį laiką Kazys gyveno Aliaskoje, tiesiant alyvos vamzdžius. Kaip ir pritiko "Miškiniai", jis vedė amazonę eskimę, jo žodžiais tariant, taip pat "Miškinę". Ji nemokėjo nei skaityti, nei rašyti ir išėjo "Kazio mokslus". Augino sūnų Minotą. Laukdama antro kūdikio, žmona mirė. Kiti sako, kad ją pagrobė eskimai ir išniekinę nužudė, nes ji išdavė giminės kraują. Sklido ir kitokie pasakojimai, kad jis eskimę pagrobęs iš namų. Teisybę sužinosime tik tada, kai Kazys baigs rašyti knygą. Draugams jis pasakoja tik vieną savo išgyvenimą, kaip, skrendant lėktuvu, ji ištikęs "staigus meilės priepuolis", kai susipažino su Vida.

~ ~ ~

Vytenis Kuprys, geologijos ekonomistas, vedė baigęs universitetą. Su savo būsimąja žmona Dana draugavo jau nuo gimnazijos laikų. Jis augo gausioje šeimoje, tad mokydamasis turėjo dirbti. Paskutiniaisiais universiteto metais ji rėmė mergaitės tėvai, reikalaudami, kad jis su ja susižadė-

tų. Jos tėvai padėjo jam ir pouniversitetinėms studijoms, ruošiantis magistro laipsniui. Dana Vytenį buvo labai įsimylėjusi. Buvo įkyriai pavydi ir ji persekiavo kiekviename žingsnyje. Danos tėvai bijojo, kad jis jos nepamestų. Mylėjo ją ir Vytenis, kitaip nebūtų draugavęs apie penkerius metus.

Paskutiniaisiais universiteto metais Vytenis susipažino su Vida Lunkyte, jo paties žodžiais tariant, "gražiausia pasaulyje mergaitė". Ją įsimylėjo ir prisipažino. Ir Vida ji mylėjo, bet Vytenis tuo metu jau buvo susižiedavęs su Dana. Vida, kaip ji pati pasisakė savo draugėms, "pasiaukojė", ir jų dviejų draugystė iširo. Jai buvo labai gaila Danos.

Vytenis ir Dana susilaukė mergaitės ir berniuko, gražiai gyveno šešerius metus. Kad Dana jam esanti neištikima, girdėjo daug kalbų, bet į jas nekreipė dėmesio. Kartą, grįžęs iš Saudi Arabijos, kur buvo ilgesnį laiką užtrukęs, namie žmonos neberado. Ji ištekėjo už turtingo pirklio.

~ ~ ~

Tą vakarą iki vėlumos Juozaičių namuose skambėjo linksmos dainos ir muzika, o kalboms nesimatė galo. Likimas, lemtis, dalia skambėjo visais linksniais. Kiek išgyvenimų, įvykių, kaip jie vienas kitą seka, lekia, suveda, išskiria. Žmogaus gyvenimas eina lyg tais žvaigždžių numatytais takais. Ar galėjo Kazys, Vida, Vytenis juos nukreipti kitu keliu, klausėme vieni kitus, tarėmės, diskutavome ir priėjome prie vienos bendros išvados, kad tas nežinomas, nematomas *likimas* yra gyvenimo kelrodis. Jis yra aukštybėse sukurtas, dieviškos galybės vedamas.

— Ar tie mūsų išgyvenimai nėra romainai, ekrano filmai, — kalbėjo Kazys, — ar ne panašius, žinoma, šiek tiek skirtingus, bet įvairius išgyvenimus mes kiekvienas turime? Tik toks skirtumas, kad vieni juos uždarome savo širdies skrynelėje, kiti pasidalina su kitais. Juk Vidai tereikėjo pakelti vieną pirštą, juo pamoti Vyteniui, ir šiandien mes būtume girdėję visai kitas istori-

Kiek vienas kitam galime pažadėti

Marija Stankus-Saulaitė

— Pasikalbėkime apie gyvenimą.

Taip prasidėjo savaitinis mokinių pasikalbėjimas su bendrabučių vedėjais Vasario 16-tosios gimnazijoje. Temos buvo įvairios: kaip ruošti pamokas; ką daryti, kai suaugę viena sako, o kita daro; kaip elgtis su "kitokiais" žmonėmis; kaip laikytis savo įsitikinimų, nors dauguma kitaip elgtųsi. Viena iš opiausių, svarbiausių temų buvo ši: kaip berniukas ir mergaitė turėtų draugauti. Iš to išėjo klausimai: kokios ribos; kas yra "tikroji" meilė; kokia jaunuolio atsakomybė už kitą.

Suaugusiam keletas metų dažnai nedaug reiškia. Gal darbe kokie nors pakeitimai; gal nauja gyvenvietė. Netikėtumams užtikus, suaugęs gali remtis įpročiais, nusistovėjusia vaga: jis įpratęs vienaip ar kitaip elgtis, savo būdu interpretuodamas savo

jas. Reikėjo, bet ji to nepadarė. Ji tada išsižadėjo savęs Danos naudai. Jai į ausį tai pakuždėjo dieviškasis "likimo" balsas: negražu, negalima, nemoralu. O juk meilės pagunda buvo didelė. Vida buvo sugundžiusi Vytenį meilės liepsnomis ir pati degė tąja liepsna.

— Ar negalima būtų tvirtinti, kad žmogaus moralė, tas dieviškasis gražus vainikas, puošia likimo nuosprendžius? — klausė Kazys.

Lauke griežė svarpliai, kurkė varlės. Juozaičių namuose užgeso šviesos. Danguje žibėjo likimo žvaigždės.

gyvenimą, kitų veiksmus, visatos eigą. Žinoma, ne visiems ir nevisad taip būna, bet, kiekvienu atveju, susirinkusi tam tikra gyvenimo patirtis.

Jaunuolis dar neilgai gyvenęs, dar neturįs paruošto atsakymo gyvenimo klausimams. Jis stebi suaugusius, seka savo draugais. Tiek berniukas, tiek mergaitė (o abu apima žodis "jaunuolis") jaučia naują sąmonę, pastabumą, jautrumą sau ir kitiems. Ypatingas žvilgsnis kreipiamas į savo amžiaus kitos lyties asmenis: ką jie ar jos jaučia; kaip jie ar jos bręsta; kaip prie jo ar jos priartėti.

Atsakymus siūlo namai, mokykla, aplinka. Namuose jaunuolis mato daugiau ar mažiau laimingus tėvus, arba tik tėvą ar motiną. Tėvai tyli arba pasakojasi, bet vaikas viską stebi, viską savimi sveria. Kaip tėvas elgiasi su motina, kaip motina elgiasi su tėvu, iširėžia į jaunuolio sąmonę ir pašmonę. Nejučiomis formuojasi pažiūros ir įpročiai. Savaime aišku, dalis tėvų gyvenimo yra kaip tik tas opusis jaunuolio klausimas: fizinis artumas. Ar tėvai vengia apie tai kalbėti? Gal visai apie meilę nekalba? Gal jų veiksmai keisti — šalti, nenatūralūs? Gal sakosi vienas kitą mylį, o išnaudoja, panaudoja? Gal nelygios jų teisės, atsakomybė gal nepadalinta. Tėvai arba rodo vienas kitam pagarbą, arba jos nerodo, ir ši pagarba arba rišama su meile, arba nuo jos atskiriama. Pagarbos, meilės ir fizinio artumo jungtis yra esminė.

Mokykloje padedama jaunuoliui suprasti ir save, ir jį supantį pasaulį. Sąlygoms leidžiant, aiškinama, kokie emociniai, fiziniai pasikeitimai bręstančio jaunuolio ir jaunuolės — kaip į tai žiūrėti, kada rūpintis, kokios kokio veiksmo pasekmės, kur ieškoti pagalbos ir patarimo. Tačiau mokykla teikia daugiau tik informaciją, nes jos apimtis ribota. Su bažnyčiomis surištose mokyklose gal aiškiau kalbama apie moralę, bandoma elgesį normuoti, bet kartais pasigendama aiškios kalbos, nes jaunuoliui rūpi tam tikri klausimai.

Lietuvių visuomenėje prie mokyklos galima prijungti organizacijas. Nors kiekvie-

na lietuviška jaunimo organizacija tiesiogiai ar netiesiogiai diskutuoja elgesį artimo atžvilgiu, reta kuri rimtai su jaunimu kalba brendimo klausimais. Dažnai, priedo, moralės mastu kalbama apie tautiškumą. Praktiškai irgi jaučiamas nusistatymas, kad viskas bus gerai, jeigu tik vaikas bus lietuvių tarpe. Peržiūrėję posėdžių, sueigų ir stovyklų programas, retai rasime tokių temų: jaunuolių elgesys savitarpyje, narkotikai, alkoholizmas ir net tokių, kaip liga, mirtis. Svarbiau už visa tai atrodo išlaikyti lietuviybę, pritraukti daugiau narių, rasti lietuvi vyrą, lietuvi žmoną.

Iš aplinkos patarimai įvairūs. Vokietijoje, kur ir elgesio, ir, pvz., žurnalų normos platesnės, sunkiau nustatyti moralinę ribą. Amerikoje konservatyviau, bet vis tiek įvairūs pasiūlymai, mados, pažiūros. Bet kaip tik todėl, kad įvairu, atvira, gali iškilti krikščioniškoji pažiūra: kad mūsų elgesys turi remtis pagarba sau ir kitam; kad mūsų pavyzdys yra Kristus, žmonės mylėjęs, jų nevengęs, juos užjautęs, juos išlaisvinęs iš nesąmoningumo, vergiškumo, pasidavimo baimėms.

Pereitam šimtmetyje "geruose" namuose" nebuvo kalbama apie fizinį artumą. Net literatūroje aplinkiniai būdais sugestionuojami žmonių bendravimo būdai, nes nebuvo priimta tiesiogiai kalbėti. Ir dabar daug kas iš vyresniųjų — tėvų, mokytojų, organizacijų vadovų — nedrįsta ar nemoka su jaunimu kalbėti kaip tik apie gyvenimą, kurio, aišku, svarbiausioji dalis yra kiti asmenys.

Jaunuolio, kaip ir kiekvieno atsakingo, sąmoningo asmens, sprendimai bei elgesys valdomi tam tikrų principų, kurių tarpe žymūs būtų šie: gerbti kitą asmenį, nekenkti kitam, gerbti save, tobulintis; mylėti savo artimą; nedaryti kitam, ko sau nelinkėtum; įsijungti į žmonių gerėjimą, o ne į žmonių smukimą.

Fizinis artumas yra, žinoma, svarbus. Kūdikis pripranta prie motinos širdies plakimo, tėvo balso; vaikas saugus tėvų artumoje; jaunuolis juokauja su draugais, stebi jaunuolę; vyras ir žmona dalinasi meile.

Kiekvienas artumos būdas neša ir atsakomybę. Kūdikis jos neturi, nes yra pasyvus. Iš vaiko laukiama, kad po truputį kitus užjaustų, jų neįskaudintų. Jaunuolis turi surasti būdą su kitais bręsti, orientuotis, išlaikant savo identitetą ir nepalaužiant kito nepriklausomybės. Vyras ir žmona per meilę įsipareigoja vienas kitu visais atžvilgiais rūpintis. Ką pažada vyras ir žmona, to negali pažadėti jaunuolis, nepasiruošęs dvasiškai, fiziškai, morališkai kitą palaikyti, nesvarbu, kas būtų, neprarandant savo vidinės laisvės.

Tame laikotarpyje tarp vaikystės ir suaugimo sunku surasti kelią. Vaikiškas elgesys nebetinka; suaugusiųjų elgsena dar nepriimtina. Kas buvo, dar per arti; kas bus, nežinoma. Kai kurie ryšiai varžo, kiti brandina. Susimaišo supratimas, jausmai, reakcijos.

Bet kai kas ir tada gali aiškėti. Mokinių ir auklėtojų diskusijose apie berniukų-mergaičių draugystę išryškėjo tam tikri dėsniai, kuriais galima apsvarstyti savo elgesį:

1. Meilė daug ką apima. Jei sakysiu kitam, kad jį myliu, turiu rūpintis jo gerove — dvasine, fizine, protine. Turiu norėti, kad jis gerai mokytųsi, būtų linksmas, jautųsi su manim ramus, bet negaliu nieko žadėti ar laukti pažado.

2. Pažadas neša atsakomybę. Daug kas mano gyvenime dar nuo manęs nepriklauso, todėl negaliu tvarkyti gyvenimo, lyg jis tik nuo manęs priklausytų. Negaliu kitam žadėti to, ko neišversiu, nes tai apgavystė.

3. Kiekvienas fizinio artumo laipsnis žmones artimiau suriša. Jaunuolio bendravimas mokykloje laisvalaikiu, šokiuose, renginiuose, svečiuose išlaiko tam tikrą atstumą, reikalingą augančiam asmeniui. Pilnas fizinis dviejų asmenų artumas juos suriša ir psichologiškai, ir dvasiškai — tokiam artimumui per anksti.

4. Fizinis artumas turi rįstis su meile bei pagarba, kad būtų atsakingas ir džiugus. Meilė, kuri rūpinasi kitu, ir pagarba, kuri stato kitą aukščiau už save, būtini dviejų žmonių laimingam gyvenimui. Nepatenkinamas ir žalingas yra susirišimas, kuris vie-

na ar kitą skriaudžia, kuris momentą atskiria nuo gyvenimo eigos.

5. Su kitu asmeniu gyventi yra įdomu, bet ir sunku. Kad nepamestum savo identiteto, reikia būti jau jį supratęs. Kad neužgautum kito, reikia ir kitą, ir save pažinti. Svarbu jaustis pakankamai saugiam, kad nereikėtų visą laiką įtarti, klausinėti, bijoti, tylėti. Todėl gyvenimui su kitu reikia pasiruošti. Jaunuoliui yra per anksti su kitu susirišti.

6. Jaunuoliai negali vienas kitam pasižadėti visam amžiui, nes per daug kas dar neaišku; negali turėti finansinės, materialinės atsakomybės; negali auginti vaikų. Veiksmai, kurie veda į šitokią atsakomybę, vengtini, nes dar tai atsakomybei nepasiruošta.

7. Jaunuoliai gali daug apie vienas kitą sužinoti, kartu dirbdami, padėdami kitiems, siekdami kartu mokslo. Per dažnai bendravimas ribojamas šventėmis, šokiais. Kasdienis gyvenimas, jo galvosūkių, nuospėndžiai gali būti bendrai diskutuojami. Vienoje Amerikos mokykloje, diskutuojant atsakomybę už kitą, ypač vaiką, buvo užduota keletą dienų prižiūrėti nevirtą kiaušinį — jį visur su savim nešantis, rūpintis, kad nesudužytų. Tokia atsakomybė už kitus, ir kas tam pasiruošęs! Kartu blaiviau pažiūrėta į bendrąjį gyvenimą ir į vienas kitą.

8. Krikščioniškame kontekste yra aišku, kad nedarytina tai, kas kenkia kitam, jį apsunkena, jį išnaudoja. Kristaus meilės bendruomenėje kiekvienas turi savo vietą. Ieškotina tiek savo, tiek kito ypatingumo, savitumo. Krikščioniško sąmoningumo kontekste visada yra laiko pagalvoti, pasvarstyti, kito neapgaunant. Ruošiantis tam artimiausiam žmonių bendravimui, žingsnis po žingsnio suprantama, kokios yra asmens ribos ir kokios neribotos laimingo bendro gyvenimo galimybės.

■ Išeivijos vengrams vyskupu paskirtas Ladislaus A. Iranyi, buvęs JAV pijorų vienuolių provinciolas. Tai pirmas toks paskyrimas vengrams. Savus vyskupus turi išeivijos slovakai, lenkai, gudai ir lietuviai.

Tėvynėje

Paruošė GEDIMINAS VAKARIS

MUZIKOS MOKYKLOS LIETUVOJE

Lietuvoje kylant krašto kultūrai, labai svarbus vaidmuo atiteko muzikos mokykloms. Muzikos specialiosios mokyklos pradėjo steigtis Vilniuje 19 a. antroje pusėje. Lygiagrečiai steigėsi muzikos mokyklos prie dvarų, kurių vaidmuo buvo ne menkesnis už Vilniaus muzikos mokyklas. Prie dvaro įsteigtoms muzikos mokykloms vadovavo profesionalūs muzikai, dažniausiai mokslus baigę svetur. Tokios mokyklos buvo Rokiškyje, kuriuose mokėsi J. Gruodis, M. Petrauskas, J. Tallat-Kelpša. Plungės muzikos mokykloje pradėjo mokytis M. K. Čiurlionis. Tokia muzikos mokykla buvo ir Rietave.

Keletą amžių Rietavas buvo garsios Lietuvoje Oginskių šeimos nuosavybė. 1874 m. Bogdanas Oginskis parašė polonezą "Atsisveikinimas su tėvyne". Jis buvo Mykolo Kleopo Oginskio anūkas. Jis įsteigė muzikos mokyklą, ketindamas ruošti muzikantus rūmų orkestrui. Mokykla veikė iki 1909 m., iki Bogdano Oginskio mirties. 1874-1880 m. jai vadovavo vienas pirmųjų profesionalų muzikų J. Kalvaitis (1842-1900), baigęs Varšuvos muzikos institutą. Apie šios mokyklos orkestrą greit sužinojo visa Žemaitija. Ypač išgarsėjo mokykla, kai nuo 1883 iki 1905 m. jai vadovavo čekas Josifas Mašekas (1864-1927) — puikus dirigentas ir pedagogas. Jo įsteigtas 60 žmonių orkestras atliko P. Čaikovskio, F. Listo, J. Haidno, V.A. Mocarto, F. Šuberto, L. van Bethoveno kūrinis. Su savo or-

kestru koncertavo Rietave, Salantuose, Palangoje, Rygos pajūryje — Majuoruose. Grojo dvaro svečiams iš Maskvos ir Leningrado.

Baigę Rietavo mokyklą, muzikai kūrė orkestrus įvairiose Lietuvos vietose. Kai kurie iš buvusių Rietavo mokyklos auklėtinių dar grojo Lietuvos operos, baletu, teatro ir radijo simfoniniame orkestre. Kiti muzikai, baigę aukštuosius mokslus, dirbo Varšuvos muzikos institute (vargonų klasės profesorius A. Butkevičius). Varšuvos mažajame teatre dirbo dirigentas J. Goštautas. Kauno valstybinėje konservatorijoje buvo dėstytojas E. Gailevičius.

LAIŠKAS IŠ SIBIRO

Pasakyk, pasakyk, mielas drauge,
Juk tu tėviškėj mano buvai. . .
Ar beržai kieme dar tebeauga?
Ar audroj nepalūžo klevai?
Ar sode tebečiulba lakštutės,
O ant kluono ar perį gandrai?
Gal prie vartų parimus močiutė
Vis dar laukia sugrįžtant sūnaus.
Gal dar tėvas ant prieklėčio seno
Traukia dūmą po darbo dienos.
O senieji draugai, ar gyvena,
Ar dar girdisi jų posmai dainos?
Ir atsakė man draugas mielas,
Nepakeldamas nuo žemės akių.
Tu kieme jau beržų neberasi,
Net kelmai jau supuvo klevų. . .
Pikti kirviai jau sodą iškirto.
Nebeliko sodybos senos.
Rudens vėjai per lauką tik švilpia
Vietoj posmų skambiausios dainos. . .
Tėvą priglaudė smėlis.
Mama ilsisi kapuos Garliavos.
Broliai, užbaigę sunkųjį kelią,
Nepamatė gimtinės savos.

KAIMYNAS . . .

Vilniuje, miesto centre, žmogelis pasodino vynuogę. Ne laukinę — kultūrinę. Puoselėjo, prižiūrėjo, ir pagaliau toji pradėjo duoti vaisius. Tamsiai mėlynos kekės svarino šakas. Uogų būdavo tiek daug, kad užtekdavo ir kaimynams, ir pats žmogelis

sulčių prisispausdavo visai žiemai. Ne vienas stebėjosi: Lietuvoj, Vilniuj — ir vynuogės? O medis augo: kamienas sustorėjo, šakos rangėsi ant tvoros, šoktelėjo namo siena aukštyn, užsikorė ant kaimyno sandėliuko. Vynuogė yra vynuogė. Sakytum, kvailas daiktas, nežino, ką daro. Nežino, kad čia baigiasi jos šeimininko sodo riba, o čia prasideda kaimyno. Keroja ir tiek. O kaimynui tai nepatiko, nors kekės ant jo sandėliuko stogo buvo didžiausios: stogas atspindėdavo šilumą, ir uogos prisirpdavo vyšnios didumo. Pasistatyk kopėtėles, skink, valgyk, spausk sultis, džiauškis, kaimyne. Bet vieną rytą žmogelis rado visas šakas nuo stogo sumestas į savo sodą.

Pavasarij atėjo darbininkai ir nugriovė sukriošusį sandėliuką. Pradėjo naują rėsti, ir žmogelis akimis savo nepatikėjo: storiausia šaka prie pat kamieno nupjauta ir nutėkšta ant žemės. Stovi apgenėta vynuogė, o iš nuopjovos, kaip iš sugedusio čiaupo, vynuogės syvai laša, laša. . .

LIETUVIAI RAITELIAI LAIMĖJO AUKSO MEDALĮ

Aštuntosiose tautų spartakiados jojimo meistrų varžybose Maskvoje pirmąjį aukso medalių komplektą laimėjo Lietuvos raiteliai: Vincas Civiņskas, Zigmas Šarka ir Rimantas Babrauskas.

TRYS LAIMĖTOJAI

Tautų spartakiados sklandymo varžybose Oriole greičio skridimo 200 km trikampio pratime visas tris premijas laimėjo Lietuvos atstovai: Antanas Rūkas, Vytautas Sabeckis ir Eduardas Laskauskas.

JOJIMO VARŽYBOS VILNIUJE

Riešėje — Vilniaus valstybinio žirgyno hipodrome įvyko jojimo varžybos, kuriose dalyvavo kolūkių, tarybinių ūkių ir valstybinių žirgynų raiteliai su savo žirgais. Žiūrovus sužavėjo Vilniaus valstybinio žirgyno skotiškas ponis, žemaičių, arabų veislių žirgai, o taip pat Žagarės valstybinio žirgyno Hanoverio veislės, Nemuno valstybinio žirgyno trakėnų veislės, Sudavijos valstybinio žirgyno anglų grynakraujai ristūnai. Lenk-

tyneše buvo išbandomi dvejų, trejų ir ketverių metų žirgai. Respublikos premiją iškovoję Vilniaus valstybinio žirgyno jodikas Dalius Bogusevičius. Antroji vieta atiteko Jonui Germanavičiui, trečioji — Nemuno valstybinio žirgyno jodikui Edmundui Marcinskui. Geriausiu varžybų raiteliu pripažintas Žagarės valstybinio žirgyno jodikas Vincas Juknys.

ĮSTEIGTA NAUJA LITERATŪROS PREMIJA

Smilgių apylinkėje, Panevėžio rajone, yra lietuvių rašytojos G. Petkevičaitės-Bitės gimtinė. Nenesniai čia įsteigta literatūrinė premija už prozos ar publicistikos kūrinį, įprasminantį žmogaus gyvenimą, jo dorines vertybes. Pirmuoju šios premijos laureatu tapo Šiaulių jaunųjų rašytojų sekcijos narys V. Zaikauskas už knygą „Iš miesto A į miestą B“.

PAGARBA KNYGOMS

Trakuose surengta rajoninė knygos šventė. Centrinės bibliotekos skaitykloje veikė teminė literatūros paroda — „Paklustam širdies ir žemės balsui“. Kultūros namuose įvyko literatūros popietė „Žemė ir žmogus poezijoje“. Pilies kieme — literatūrinė muzikinė kompozicija „Himnas duoną auginančioms rankoms“. Knygos šventės programoje kartu su trakiečiais dalyvavo ir svečiai iš sostinės.

PALANGOS KURORTAS

Pagal vilniečio architekto K. Laurikiečio projektą įrengti du baseinai su apšildomu jūros vandeniu, gydamosios fizinės kultūros salė, fotariumas, masažo ir termoprocedūrų kabinos. Per dieną šiais naujais įrengimais galės pasinaudoti per tūkstantis žmonių. Pašildyto jūros vandens maudyklės padidins kurorto populiarumą ir šaltais žiemos mėnesiais.

VILNIUJE NAUJAS VIEŠBUTIS

„Tiesoje“ rašoma, kad jau baigtas statyti Vilniuje viešbutis „Lietuva“. Jis yra 25 aukštų. Viešbutyje vienu metu galės gyventi 653 svečiai. Viešbutis „Lietuva“ — didžiausias Lietuvoje. Jį suprojektavo architektai Algimantas ir Vytautas Nasvyčiai.

Kalba

Skyrių tvarko JUOZAS VAIŠNYS, S.J.
Patarėjas — PROF. PETRAS JONIKAS

NETAISYKLINGOS REIKŠMĖS ŽODŽIAI

(Tęsinys)

Būdvardžiai ir prieveiksmiai. Kai kurie mūsų rašytojai ir žurnalistai mano, kad *abuojas* reiškia tą patį, ką *abejingas*, o *abuojumus* reiškia *abejingumą*. Tai yra didelis nesusipratimas. Būdvardis *abuojas* yra senas lietuvių ir baltų kalbų žodis. K. Būgos nuomone, jis yra sėliškos kilmės. Dabar šitas žodis užtinkamas rytų aukštaičių ir kai kurių dzūkų tarmėse, artimesnėse buvusių sėlių teritorijai. Šiose tarmėse *abuojas* reiškia *piktą, išūly, įkyrų, nedorą, nepakenčiamą, bjaurų*. Štai keli pavyzdžiai, paimti iš rytų aukštaičių šnekamosios kalbos: *Mūsų jautis abuojas — saugokis* (Rokiškis). *Jo pati labai abuoja — keikiasi, vaikus muša* (Svėdasai). *Toks abuoja vaikas pasidarė — visą dieną burzgia ir burzgia* (Utena). *Koks abuoja kelias rudenį* (Labanoras). Tokia pat reikšmė šį žodį vartoja ir Tumas-Vaižgantas (rytų aukštaitis). Minėtose tarmėse tą pačią reikšmę turi ir bevardė giminė, pvz.: *Čia man abuoja — negaliu gyventi* (Alanta). *Šiandien lyja, purvas — keliauti abuoja* (Palūšė). Ši reikšmė būdinga ir iš minėtojo būdvardžio išvestiems daiktavardžiams — *abuojybė, abuojystė, abuojumas*, pvz.: *Abuojybė, ne darbas, kai šalta miške* (Tauragnai).

Tad iš gyvosios žmonių kalbos pavyzdžių šio žodžio reikšmė labai aiški, bet mūsų raštijoje vis galima užtikti tokių pasakymų: *Per didelis mūsų abuojumas lietuviš-*

kiems reikalams. Jis tam dalykui visiškai abuoja. Čia abuojumas ir abuoja labai klaidingai vartojama abejingumo ir abejingo reikšme. Matyt, tie žmonės, ieškodami naujovių, nusitvėrė šį žodį vartoti, visai nežinodami jo tikrosios reikšmės.

Kai kurie, ypač vyresnieji, netinkamai vartoja žodį *išieškotas*, pvz.: *Aktorius vaidyba buvo tikrai puiki, išieškota. Dailininko kūrinių formos labai įvairios, išieškotos. Rašytojas pasižymi originaliu ir labai išieškotu stiliumi.* Tai rusų kalbos įtaka, verčiant į lietuvių kalbą rusiškąjį būdvardį *iziskannij* (subtilus, tobulas, rafinuotas).

Lietuvių kalboje veiksmazodis *išieškoti*, iš kurio padarytas dalyvis *išieškotas*, visai ką kita reiškia, pvz.: *Išieškojau visus kambarius, bet nesuradau. Iš jo bus sunku visas skolas išieškoti.* Tad žodis *išieškotas*, kalbant apie meno kūrinių vertę, netinka. Čia turime ieškoti kitų tinkamų žodžių, pvz.: *subtilus, tobulas, rafinuotas, imantrus, puikus, gražtus, išdailintas, ištobulintas* ir kt.

Gan dažnai yra vartojamasrieveiksmis *ypatingai* dalelytės *ypač* reikšme. Kai kurie mano, kad šie du žodžiai yra sinonimai, tad sakinyje galima vartoti arba vieną, arba kitą. Tai klaidingas galvojimas. Dalelytę *ypač* vartojame, norėdami ką nors pabrėžti, orieveiksmis *apyatingai* vartojamas prie būdo aplinkybių (atsakant į klausimą *kaip?*). *Ypatingai* reiškia *nepaprastai, savotiškai, subtiliai*. Dalelytę *ypač* vartojame, pabrėžtinai išskirdami kurį nors daiktą, veiksmą, ypatybę iš kitų panašių daiktų, veiksmų ar ypatybių, pvz.: *Sugavau daug žuvų, ypač lydekų. Jis gražiai groja įvairiais instrumentais, ypač smuiku.* Situose sakiniuose visiškai netiktų žodis *ypatingai*. Prieveiksmį *ypatingai* vartojame, pavyzdžiui, tokiuose sakiniuose: *Jis ypatingai gražiai groja. Vakar buvo ypatingai šilta diena. Amerikai yra ypatingai sunku išspręsti rasinį klausimą.*

Jeigu kartais neaišku, katrą iš šių dviejų žodžių vartoti, patartina pagalvoti, ar jo vietoj būtų galima pasakyti *nepaprastai, savotiškai, subtiliai*. Jeigu galima, tai varto-

kime žodį ypatingai, o jei negalima, tai vartokime *ypač*.

Būdvardis *gilus* ir prieveiksmis *giliai* nevertotini stiprumui, nuoširdumui reikšti, pvz.: *Tas įvykis visiems padarė gilų* (= stiprų, didelį) *ispūdį. Reiškiamo gilia* (= nuoširdžią) *užuojautą.*

Labai dažnai netaisyklingai vartojamas būdvardis *pilnas* ir prieveiksmis *pilnai*; jais visai be reikalo keičiami žodžiai *visas, visiškas* ir *visai, visiškai*. Pvz.: *Mašina pradėjo veikti pilnu* (=visu) *pajėgumu. Reikės dar daug pastangų iki pilnos* (=visiškos) *pergalės. Pilnai* (=Visai, visiškai) *sutinku su tavo nuomone.. Mokslininkai stengiasi pilnai* (=gerai) *pažinti gamtą. Stengiamės kuo pilniau* (=geriau) *patenkinti jų poreikius. Į klausimą reikėjo atsakyti pilniau* (= išsamiau).

Būdvardis *tamprus* reiškia *atsparus, stangus, elastingas*. Jo nereikėtų vartoti reikšme *glaudus, artimas*. Tą pat reikia pasakyti ir apie prieveiksmį, padarytą iš šio būdvardžio (*tampriai*). Pvz.: *Tarp jų buvo labai tamprus* (=artimi, glaudūs) *ryšiai. Visi šie klausimai yra labai tampriai* (= glaudžiai, artimai) *susiję su jo byla.*

■ Kolumbo vyčiai 1982 metais panaudojo 52 milijonus dolerių labdaros reikalams, pašvęsdami daugiau kaip 13 milijonų valandų varguomenės tarnybai bei talkai ligoninėse, veikloje su jaunimu, darbe našlaitynuose. Jie 1.451.226 kartus aplankė ligonius ir kenčiančius. Dabar Kolumbo vyčiai yra paplitę po daugelį valstybių. Jie veikia JAV-se, Kanadoje, Meksikoje, Filipinuose, Portorike, Gvatemaloje, Guame, Virgin Islands, Panamoje ir Dominikonų respublikoje. Jų aukos 1952 metais buvo taip paskirstytos: 11,8 mil. dolerių vargšams, ligoniams ir invalidams, daugiau kaip pusė milijono nukentėjusiems įvairiose nelaimėse, 7,3 mil. dolerių paramai bažnyčių, ligoninių, prieglaudų, 5,8 mil. dolerių labdaros organizacijoms, skautams, kovai su vėžiu ir širdies ligomis, 2,9 mil. dol. paramai maistu ir drabužiais, 3 mil. dol. jaunimo veiklai, 8 mil. dol. bažnytinei ir bendruomeninei veiklai.

• JAV katalikų savitarpės pagalbos — apdraudus draugija Catholic Order of Foresters šiomet švenčia 100 m. sukaktį.

Knogos

į praeitį,
į praeitį,
į praeitį,
ieškodamas auksinio
stebuklingo rakto
vartams ateities...

(“Kalbu apie takus į praeitį”, psl. 66)

Jo atsakymas yra šie su gyvenimu surišti eilėraščiai. Tokioje labai skirtingoje aplinkoje, kaip Australijos ir Lietuvos, kai kas pastovu, nekintama: asmenų meilės bei atsakomybės ryšiai, širdies ir minties vientisumas, vidinė šviesa.

M. Stankus-Saulaitė

Šviesa tarp medžių

Poezija gali atspindėti gyvenimą, jį interpretuoti, jam duoti gaires. Broniaus Žalio “Apie žmones, žemę ir vėpus” (Australija: Gintaras, 1983) tai daro, išreiškiant ryžtingą, optimistišką žvilgsnį į įvykius ir jų dalyvius.

Kaip tamsu, sunku bebūtų, šių eilėraščių veikėjai “galingi meilės galiom / ir išminties šviesa” (“Mus klausinėja juodos gėlės”, psl. 19). Nusiteikimas nušviečia aplinką — dalinai nuo paties žmogaus priklauso, kaip gyvenimo faktai jį ir jo artimuosius paliečia.

Ateikite ir pirkite svajones,
gerieji žmonės,
nes jos vertesnės ir už auksą.

(“Svajonių pardavėjas”, psl. 27)

Svajonės jima tėvynės prisiminimą, džiaugsmą mylimaisiais, rūpestį kitais. Jos nėra atitrūkusios nuo kasdienybės; priešingai, jos ją transformuoja. Aiškiausiai tai pasakoma skauto vadovo eilėraščiais “Reportažai iš skautų stovyklos” knygos antrajame skyriuje. Vadovas apgalvoja savo elgesį su jaunesniaisiais, už kuriuos jis atsakingas. Jis daro, ką gali; jis budi “. . . kad niekas neliestų / mano brolių laimingų sapnų” (“Sargybinis”, psl. 37).

B. Žalio eilėraščiuose išreiškiamas vieno žmogaus drąsus atsikreipimas į gyvenimo klausimus:

Eilėraščiuose aš kalbu
apie takus,
kuriais grįžtu

NAUJI LEIDINIAI

LIETUVIŲ KATALIKŲ BAŽNYČIOS KRONIKA. VI tomas (40-49 nr.). Išleido Lietuvos kronikos sąjunga 1983 m. Viršelis ir iliustracijos — seselės Mercedes. Spaudai paruošė M. Morkūno spaustuvė. Kieti viršeliai, 687 psl., kaina 7 dol. Leidėjų adresas: 6825 S. Talman Ave., Chicago, IL 60629.

SESE, BUDEK! Išleido Lietuvių Skaučių Seserija 1983 m. Redagavo “Pelėdų” skiltis: Halina Plaušnaitienė, Dalia Bylaitienė, Danutė Dirvonienė, Janina Mikutaitienė, Halina Moliejienė, Marija Paškevičienė, Nijolė Užubalienė. Dailininkė — Zita Stirbytė. Kalbą taisė J. Vaišnys, S.J. Kieti viršeliai, 645 psl.

Įžangoje rašoma, kad knygoje sutelkta “vadovei labiausiai reikalinga medžiaga”.

CHRONICLE OF THE CATHOLIC CHURCH IN LITHUANIA. No. 57. Leidžia Amerikos lietuvių kunigų vienybė, 351 Highland Blvd., Brooklyn, NY 11207.

AŠ PASIZADU STENGTIŠ... Skautų ir skaučių įstatų aiškinimas, paruoštas seselės Ignės Marijošiūtės. Iliustracijos Snaigės Šileikienės. Išleido LSS religinis skyrius 1983 m. jubiliejinių stovyklos proga. Mecenatai: Niujorko židinetės, Nek. Pr. Marijos seserys, Tėvai pranciškonai ir privatūs asmenys. 43 psl., kaina 1 dol.

TRISDEŠIMT DIENŲ. Los Angeles šv. Kazimiero parapijos rengiamų Lietuvių dienų sukaktuvinis leidinys (1954-1983). Redagavo Kleva Vidžiūnienė. Anglišką tekstą parašė Violeta Gedgaudienė. Viršelis ir grafika Vytauto Igno. Nuotraukos Leono Kanto, Leono Briedžio, P. Jasiukonio ir kt. Didelis formatas, 32 psl.

LITUANUS. Vol. 29, No. 3. Šį numerį redagavo Antanas Klimas. Litanus, 6621 S. Troy, Chicago, IL 60629.

TRUMPAI IŠ VISUR

■ Telšių vyskupijoje ir Klaipėdos prelatūroje iš 142 parapijų net 53 nebeturi savo kunigo. Tai per Vatikano radiją savo kalboje pranešė į Romą atvykęs vysk. Antanas Vaičius.

■ Putname, vieton mirusio a.a. kun. St. Ylos, Nekaltai Pr. Marijos vienuolyno kapelionu paskirtas kun. dr. Valdemaras Cukuras.

■ Bulgarijos delegacija, kurioje buvo ir Bulgarijos užsienio reikalų viceministeris Luban Gotsev bei Sofijos universiteto rektorius prof. G. Blisnakov, aplankė popiežių Joną Paulių II. Bulgarų 12 asmenų delegacija į Romą buvo atvykusi šv. Kirilo ir šv. Metodijaus šventės proga. Delegacijos lankymasis pas popiežių galbūt turėjo tikslą sušvelninti tą įspūdį, kurį pasaulyje padarė kaltinimai, kad Bulgarijos slaptoji policija buvusi įsivėlusį į atentatą prieš popiežių.

■ John Herbert, išbuvęs mokytoju daugiau kaip 30 metų, įstojo į kunigų seminariją, jau turėdamas 60 metų amžiaus, o šiemet kovo 19 d. buvo Burlingtono, Vt., katedroje iššventintas kunigu, jau turėdamas 64 m. amžiaus. Paskirtas į Švč. Marijos parapiją St. Algans, Vt., kur jis darbuosis su dviem kitais kunigais.

■ Stalino duktė Svetlana iš JAV persikėlė gyventi į D. Britaniją. Savo dukterį Olgą, kuri pagal jos tėvo pavardę vadinasi Peters, Svetlana leidžia į religinę kvakerių mokyklą Saffron Waldone, apgyvendinusi ją bendrabutyje.

■ Kauno kunigų seminarijoje vasaros pradžioje buvo iššventinta dvylika naujų kunigų.

■ Popiežių Joną Paulių II gegužės mėnesį aplankė daugiau negu 8000 moksleivių, dalyvaujančių vadinamoje žmonių meilės ir taikos estafetėje.

■ Popiežius Jonas Paulius II šį pavasarį iššventino 74 naujus kunigus iš 20-ties įvairių kraštų.

■ Nauji palaimintieji, patvirtinus specialiais dekretais, Vatikane paskelbti: kapucinas kun. Leopoldas Mandič, miręs Jugoslavijoje 1932 m.; Krokuvėje 1916 m. miręs vienuolis Adomas Chmielowski, įkūrėjas šv. Pranciškaus tretininkų — vargšų globėjų — vyrų ir moterų vienuolių; Uršulė Ledochovska, mirusi Romoje 1939 m., įkūrėja Švč. Jėzaus Širdies vienuolių uršuliečių kongregacijos. Dar vienu dekretu patvirtinta heroiška 98 prancūzų kankinių mirtis už tikėjimą Prancūzijos revoliucijos metu. Jų tarpe 11 kunigų, 3 vienuolės ir 84 pasauliečiai.

■ Reigeno vyriausybė birželio 26 d. pasisakė už konstitucijos pataisą, kuri įvestų laisvą maldos kalbėjimą valdinėse mokyklose. Pareiškime sako-

ma, kad atominių pavojų metu negana tylios maldos ar savanoriškų religinių susibūrimų.

■ Prezidentas Reigenas pareiškė norą, kad JAV kongresas darytų žygių mažinti negimusių kūdikių žudymą. Prezidentas suminėjo, kad milijonai amerikiečių yra nepatenkinti aukščiausiojo teismo sprendimu, atidariusiu laisves negimusių žudymui. Prezidentas pažadėjo siekti pakeisti dabartinius nuostatus.

■ Peru valstybėje besidarbuojanti seselė pranciškietė Apolonija Valeikaitė jau sulaukė 75 m. amžiaus. Peru misijoje ji darbuojasi jau 33 metus. Jai paramą galima siųsti per kun. J. Prunskį.

■ Popiežių kėsinęsis nužudyti Mehmet Ali Agca liepos 8 d. laikraštininkams pareiškė, kad jis tą pasikėsinimą vykdė, bendradarbiaudamas su Bulgarijos slaptąja policija ir su Sovietų KGB.

■ Pasaulio vyskupų sinodas įvyks Romoje 1983 m. spalio mėnesį.

■ Anglikonų Bažnyčios primas, Canterbury arkivyskupas dr. Runcie pareiškė, kad po popiežiaus atsilankymo D. Britanijoje santykiai tarp katalikų ir anglikonų pakrypo nauja linkme. Išaugo pasiryžimas bendradarbiauti žmonijos gerovei, kurti geresnį pasaulį, kiek galima užmirštant praeities ginčus.

■ Čekoslovakijoje paleistas iš kalėjimo jėzuitas kun. Fr. Lizna. Jis buvo kalinamas dvejus metus ir tris mėnesius. Jis buvo pasirašęs 1977 m. chartą, įsijungęs į Helsinkio sąjūdį, siekiantį saugoti žmonių teises bei laisves.

■ Konstantinopolio stačiatikių patriarcho delegacija, vadovaujama metropolito Melitone, atvykusi į Romą šv. Petro ir šv. Pauliaus šventės proga, aplankė popiežių Joną Paulių II. Popiežius pareiškė, kad tokie susitikimai pasitarnauja geresniam vieni kitų pažinimui, stiprina solidarumo ir meilės dvasią, siekiant abiejų Bažnyčių vienybės.

■ Vatikano paskelbtais statistikos duomenimis, 1981 m. pasaulio katalikų skaičius paaugo 8 milijonais. Naujai iššventintų kunigų skaičius padidėjo 1,8%, tačiau mirusių skaičius buvo didesnis, ir kunigų sumažėjo 957-iais. Nuo 1973 m. iki 1981 m. sumažėjo pasitraukiančių iš kunigystės skaičius.

■ Jonas Paulius II Liurdui aplankyti pasirinko Marijos Dangun Ėmimo šventę — rugpjūčio 15 d.

■ Vietname prieš dvejus metus suimti keturi jėzuitai, apkaltinti "priešrevoliuciniais" nusikaltimais. Tų kunigų vardai: Nguyen Cong Doan, 42 m., Le Thanh Que, 50 m., Hoang Si Qui, 50 m., ir Dinh Trung, 56 m. Šią žinią paskelbė Vatikano radijas, remdamasis Hanoi mieste leidžiamo komunistų laikraščio pranešimu.

J. Pr.

DVIDEŠIMT PENKTASIS (JUBILIEJINIS) “LAIŠKŲ LIETUVIAMS” KONKURSAS

Skelbiame straipsnio konkursą atskirai suaugusiems ir jaunimui. Suaugusiems skiriamos dvi temos: 1. **Koks turėtų būti šių laikų kuni-gas.** 2. **Užuot keikus tamsą, verčiau uždegti bent mažą žvakutę.** Straipsnio ilgumas — maždaug 4-9 mašinėle rašyti puslapiai. Skiriamos ketu-ri-os premijos: I — 200 dol. (mecenatas kun. dr. Juozas Prunskis), II — 150 dol. (mecenatas Jonas Veselka), III — 100 dol. (mecenatė Ona Požar-niukaitė), IV — 50 dol. (mecenatė Stefanija Rudokienė).

Jaunimui (iki 30 m. amžiaus) siūlomos keturios temos: 1. **Kas man tikėjime yra maloniausia ir kas sunkiausia?** 2. **Į ką kreipti dėmesį, ren-kantis profesiją ar pašaukimą?** 3. **Mergaitėms neapsimoka siekti profe-sijų, nes jų vieta vis tiek bus šeimoje.** 4. **Kaip lietuvišką spaudą padaryti jaunimui įdomesnė?** Straipsnio ilgumas — ne mažiau kaip trys mašinėle rašyti puslapiai. Jaunimui taip pat skiriamos keturios premijos: I — 100 dol., II — 80 dol., III — 70 dol., IV — 50 dol. Premijų mecenatai, davę po 100 dol.: Elena Antanaitienė, Jurgis ir Veronika Janušaičiai, N.N.

Konkursai baigiasi 1984 m. vasario mėn. 16 d. Laimėtojams premi-jos bus įteiktos “Laiškų lietuviams” renginyje 1984 m. kovo mėn. 18 d. Jaunimo centro didžiojoje salėje.

EKSKURSIJA Į MEKSIKĄ

Kaip jau buvo pranešta, ateinančių metų pradžioje keliausime į Mek-siką. Išvykstame sausio mėn. 5 d., o grįžtame sausio mėn. 15 d. Šios kelionės kaina iš Čikagos bus 715 dol. Maistu pasirūpinsime patys. Mek-sikoje maistas labai pigus. Vadovai nurodys gerus ir nebrangius resto-ranus. Kurie norės, galės eiti kartu, o jei norės kuris nors kitaip tvar-kytis — visiems bus laisvė.

Jau esame aplankę žymiausias pasaulyje Marijos šventoves: Fati-mą ir Liurdą. Šioje kelionėje aplankysime žymiausią Marijos šventovę Amerikos žemyne — Meksikos Gvadalupę. Pamatysime ir kitas Meksikos įžomybes: piramides, meniškus sidabro gaminius Taxco mieste, susipa-žinsime su Meksikos žmonėmis, menu ir papročiais. Turėsime pakanka-mai laiko pailsėti ir pasimaudyti Acapulco paplūdimiuose. Jei kas ne-norės maudytis ir šildytis saule, galės pasinaudoti įvairiomis ekskursi-voimis, paplaukyti laiveliu ir t.t.

Jau laikas registruotis, prisiunčiant 150 dol. registracijos mokesčio, šiuo adresu: American Travel Service Bureau, 9727 S. Western Avenue, Chicago, IL 60643. Tel. (312) 238-9787.

LAIŠKAI LIETUVIAMS — Tėvų Jėzuitų leidžiamas religinės ir tautinės kultūros mėnesinis žurna-las. Redaktorius — Juozas Vaišnys, S.J. Redaktoriaus pavaduotojas — Antanas Saulaitis, S.J. Re-dakcijos nariai: Danutė Bindokienė, Algirdas Grigaitis, Vytautas Kasniūnas, Marija Stankus-Saulaitė, Nijolė Užubalienė, Gediminas Vakarlis. Administratorė — Aleksandra Likanderienė. Adresas: 2345 W. 56th Street, Chicago, Illinois 60636. Telef. 737-8400. Nekalto Prasidėjimo Šv. Marijos Seserų spaustu-vė, Putnam, CT 06260. Metinė prenumerata — 8 dol., atskiras numeris — 80 centų.